**Opłata pocztowa uiszczona gotówką!**

**Katowice**, dnia 28 lutego 1939.

# GAZETA URZĘDOWA

## WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

# Dział Administracji Szkolnej

**Nr 2**

Poz.: **TREŚĆ:** str.

## Poz. 34.

# ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 stycznia 1939 r.

**o obowiązkach osób fizycznych i prawnych oraz władz i instytucyj w dziedzinie przygotowania personelu obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej w czasie pokoju.**

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr 10 z dnia 8 lutego 1939 r. poz. 54).

Na podstawie art. 5 pkt 1, 11 i 14 oraz art. 6 ustawy z dnia 15 marca 1934 r. o obronie przeciwlotniczej i przeciwgazowej (Dz. U. R. P. Nr 80 poz. 742) zarządza się co następuje:

Rozdział I.

**Przepisy ogólne.**

**§ 1.** Obowiązek w dziedzinie przygotowania personelu obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, w rozumieniu rozporządzenia niniejszego, polega na zorganizowaniu, przysposobieniu, wyposażeniu w sprzęt oraz przeprowadzaniu ćwiczeń, próbnych pogotowi i alarmów tego personelu.

**§ 2.** Personelem obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, w rozumieniu rozporządzenia niniejszego, są osoby, wyznaczone na podstawie zgłoszenia ochotniczego lub z urzędu do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej:

1) osiedli, jako całości,

2) budowli, mających znaczenie publiczne,

3) domów mieszkalnych.

**§ 3.** (1) Do osób, zgłaszających się ochotniczo, stosuje się przepisy rozporządzenia niniejszego.

(2) Szczegółowe przepisy, dotyczące zgłoszeń ochotniczych, wyda Minister Spraw Wewnętrznych.

**§ 4.** Nie mogą być wyznaczane do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osoby:

1) powołane do czynnej służby wojskowej;

2) obowiązane do służby wojskowej w rezerwie;

3) posiadające karty mobilizacyjne;

4) przydzielone, na podstawie ochotniczego zgłoszenia, do jednostek Polskiego Czerwonego Krzyża, przeznaczonych dla wojska;

5) korzystające z prawa zakrajowości oraz zawodowy personel obcych urzędów konsularnych i członkowie ich rodzin, jeżeli posiadają obywatelstwo państwa wysyłającego — z zastrzeżeniem wzajemności;

6) więźniowie.

**§ 5.** (1) Osoby, wyznaczone do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, obowiązane są:

1) stawić się przed komisjami poborowymi lub do specjalnych badań lekarskich;

2) odbyć przysposobienie w zakresie obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej;

3) stawić się, w razie powołania, do ćwiczeń obrony przeciwlotniczej, organizowanych bądź dla całych osiedli lub ich części, bądź też tylko dla organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, jak również w razie zarządzenia próbnych pogotowi i alarmów;

4) pełnić funkcję w wyznaczonych organach obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej.

(2) Obowiązek, wymieniony w pkt 1), dotyczy wyłącznie osób, wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli.

**§ 6.** Nie mogą być powoływane do wykonania obowiązków, wynikających z rozporządzenia niniejszego, osoby, które odbywają w tym samym czasie:

1) służbę pracy w junackich hufcach pracy, utworzonych dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 września 1936 r. o służbie pracy młodzieży (Dz. U. R. P. Nr 72, poz. 515) lub w innych organizacjach, przewidzianych w art. 79 ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 220);

2) przysposobienie do pomocniczej służby wojskowej, ćwiczenia w ramach uzupełniającej służby wojskowej, lub zastępczy obowiązek wojskowy, przewidziane w art. 103, 107 i 146 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

**§ 7.** Obowiązek przysposobienia, określony w § 5 ust. (1) pkt 2), polega na:

1) zasadniczym przysposobieniu w szkołach wszystkich typów i stopni,

2) uzupełnianiu zasadniczego przysposobienia na periodycznie organizowanych kursach, obozach lub odprawach.

**§ 8.** Programy zasadniczego przysposobienia oraz czas trwania tego przysposobienia ustali Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z właściwymi ministrami.

**§ 9.** Uzupełnianie przysposobienia przeprowadzają stowarzyszenia wyższej użyteczności, w zakresie ustalonym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r. o przygotowaniu w czasie pokoju obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej Państwa (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 73), oraz inne stowarzyszenia i instytucje, specjalnie upoważnione do tego przez właściwe władze.

(2) Łączny czas uzupełniania przysposobienia nie może przekraczać 14 dni rocznie, nie wliczając dni świątecznych i czasu przejazdu powołanych.

(3) Uzupełnianie przysposobienia przeprowadza się według programów, opracowanych na podstawie zarządzeń właściwych ministrów oraz zgodnie z planem, ustalanym na każdy rok kalen-

darzowy przez właściwe wojewódzkie władze administracji ogólnej w porozumieniu z innymi właściwymi władzami rządowymi, podległymi bezpośrednio władzom centralnym.

(4) Stowarzyszenia i instytucje, wymienione w ust. (1), przeprowadzające uzupełnianie przysposobienia, pokrywają w ramach swych budżetów, koszty:

1) niezbędnego sprzętu ćwiczebnego i pomocy naukowych;

2) materiałów używanych przy pokazach i ćwiczeniach;

3) wynagrodzenie wykładowców i sił pomocniczych.

**§ 10.** Sposób wykonania obowiązków przewidzianych w §§ 5 i 7, ustalają właściwi ministrowie, każdy w zakresie, przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 73).

## Rozdział II.

## Osiedla.

**§ 11.** Do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli mogą być wyznaczane z urzędu osoby płci męskiej w wieku od ukończonych lat 16 do ukończonych lat 60 oraz płci żeńskiej w wieku od ukończonych lat 17 do ukończonych lat 50, zamieszkujące w Państwie Polskim.

**§ 12.** (1) Osoby, wyznaczone do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli, pełnią obowiązki, określone w § 5 oraz § 7 pkt 2) na podstawie wezwań właściwych zarządów gmin.

(2) Wezwanie powinno być skierowane do oznaczonej osoby oraz podpisane przez przełożonego gminy.

(3) Wezwania dokonywa się przez wysłanie karty powołania, w której należy podać:

1) podstawę prawną wezwania,

2) miejsce i czas (dzień, godzinę) stawiennictwa;

3) cel wezwania;

4) przypuszczalny okres czasu, na który wzywa się;

5) pouczenie o skutkach prawnych niestawiennictwa.

(4) Na odwrocie karty powołania należy podać treść §§ 14 i 15, z zaznaczeniem, że jeżeli wezwany podlega zwolnieniu na podstawie § 14, powinien donieść o tym niezwłocznie pisemnie lub ustnie władzy wzywającej, przedstawiając jednocześnie odpowiednie zaświadczenie (§ 15).

**§ 13.** Nie mogą być wyznaczeni do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli:

1) duchowni wyznania katolickiego, którzy otrzymali święcenia;

2) zakonnicy wyznania katolickiego, którzy złożyli śluby zakonne;

3) uczniowie seminariów katolickich i nowicjusze zakonów oraz zgromadzeń katolickich;

4) duchowni i zakonnicy innych przez Państwo uznanych wyznań chrześcijańskich, którzy otrzymali wyższe święcenia lub złożyli uroczyste śluby zakonne;

5) nowicjusze klasztorów prawosławnych;

6) zatwierdzeni przez władzę państwową rabini i podrabini;

7) duchowni innych uznanych przez Państwo wyznań niechrześcijańskich;

8) posłowie na Sejm i senatorowie;

9) funkcjonariusze Policji Państwowej, Straży Granicznej oraz więziennej;

10) pracownicy przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe" i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon" oraz pracownicy przedsiębiorstw „Polska Akcyjna Spółka Telefoniczna" i Spółki Akcyjnej „Polskie Radio";

11) pracownicy polskich przedsiębiorstw regularnej komunikacji powietrznej oraz pracownicy lotnisk, otwartych do użytku publicznego, jak również pracownicy obsługujący urządzenia, przeznaczone do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku żeglugi powietrznej;

12) cudzoziemcy, z zastrzeżeniem wzajemności.

**§ 14.** (1) Od obowiązków, wynikających z wyznaczenia do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli, należy zwolnić:

1) osoby, uznane za niezdolne do pełnienia obowiązków w organach obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli wskutek choroby bądź ułomności fizycznej lub psychicznej;

2) kobiety w drugiej połowie ciąży i przez 6 tygodni po odbyciu porodu;

3) matki i inne kobiety, sprawujące pieczę macierzyńską nad dziećmi w wieku do ukończonych lat 13;

4) uczniów szkół (kursów) wojskowego przysposobienia specjalnego.

(2) Od obowiązków, określonych w ust. (1), mogą być zwolnieni:

1) funkcjonariusze państwowi i pracownicy kontraktowi, zatrudnieni w urzędach państwowych;

2) sędziowie i prokuratorzy sądów powszechnych oraz sędziowie sądów szczególnych;

3) nauczyciele oraz pomocnicze siły naukowe szkół wyższych;

4) nauczyciele stali innych szkół;

5) pracownicy państwowych przedsiębiorstw, zakładów i instytucyj;

6) funkcjonariusze samorządowi oraz pracownicy samorządowych instytucyj i przedsiębiorstw;

7) pracownicy instytucyj ubezpieczeń społecznych;

8) pracownicy stowarzyszeń wyższej użyteczności;

9) pracownicy prywatnych instytucyj i przedsiębiorstw, pracujących na rzecz obrony Państwa;

10) pracownicy budowli, mających znaczenie publiczne, wyznaczeni do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej tych budowli;

11) studenci szkół akademickich oraz prywatnych szkół wyższych, istniejących na mocy ustawy z dnia 22 lutego 1937 r. o prywatnych szkołach wyższych (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 89);

12) młodzież wszystkich szkół średnich oraz zakładów kształcenia nauczycieli.

**§ 15.** Zwolnienie osób, wymienionych w § 14, przeprowadza:

1) właściwy zarząd gminy:

a) w stosunku do osób, wymienionych w ust. (1) pkt 1) — na podstawie zaświadczenia komisji poborowej lub organów, powołanych do przeprowadzania specjalnych badań lekarskich (§ 20),

b) w stosunku do kobiet, wymienionych w ust. (1) pkt 2) — na podstawie zaświadczenia lekarza, akuszerki, pielęgniarki, administracji domu lub sołtysa,

c) w stosunku do kobiet, wymienionych w ust. (1) pkt 3) — na podstawie zaświadczenia administracji domu, sołtysa lub zapisów w rejestrze mieszkańców,

d) w stosunku do uczniów, wymienionych w ust. (1) pkt 4) — na podstawie zaświadczenia dyrekcji szkoły (komendy kursu),

e) w stosunku do studentów, wymienionych w ust. (2) pkt 11) — na podstawie zaświadczenia władz szkolnych, stwierdzającego, że powołanie w ustalonym terminie odbije się ujemnie na toku nauki, pracach laboratoryjnych lub seminaryjnych studenta,

f) w stosunku do młodzieży, wymienionej w ust. (2) pkt 12) — na podstawie zaświadczenia dyrekcji szkoły;

2) właściwa powiatowa władza administracji ogólnej:

a) w stosunku do osób, wymienionych w ust. (2) pkt 1)—9) — na podstawie zaświadczenia ich władz przełożonych lub nadzorczych, stwierdzającego, że powołanie danej osoby w ustalonym terminie może odbić się ujemnie na toku urzędowania lub pracach w danym urzędzie, szkole, instytucji lub przedsiębiorstwie.

b) w stosunku do pracowników, wymienionych w ust. (2) pkt 10) — na podstawie zaświadczenia władz przełożonych tych pracowników, stwierdzającego wyznaczenie danego pracownika do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli.

**§ 16.** (1) Osoby, powołane celem uzupełnienia przysposobienia (§ 7 pkt 2)) oraz na ćwiczenia, próbne pogotowia i alarmy (§ 5 ust. (1) pkt 3)) do miejscowości, oddalonej więcej niż 5 km od miejsca ich zamieszkania lub pobytu, mają prawo do otrzymania wyżywienia i zakwaterowania według norm, ustalonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Skarbu. Jeżeli powołanie to pociągnie za sobą nadto utratę zarobków, służy powołanym zasiłek według norm, przyznawanych rodzinom osób, powołanych na ćwiczenia wojskowe.

(2) Osobom, określonym w ust. (1), oraz osobom, które będa musiały być poddane badaniom lekarskim w miejscowościach poza ich miejscem zamieszkania lub pobytu, odległych co najmniej o 5 km, służy zwrot kosztów przejazdu koleją lub innymi środkami komunikacyjnymi. Tryb postępowania w tym zakresie ustali Minister Spraw Wewnętrznych.

**§ 17.** Osoby, poddane uzupełnieniu przysposobienia w miejscu swego zamieszkania, w razie utraty zarobku otrzymują zasiłek według norm, przewidzianych w § 16 ust. (1).

**§ 18.** (1) Funkcjonariusze państwowi, pozostający w publicznoprawnym stosunku służbowym oraz pracownicy umowni, stale zatrudnieni w służbie państwowej, w państwowych przedsiębiorstwach, zakładach i instytucjach, w związkach samorządowych, w samorządowych instytucjach i przedsiębiorstwach, w instytucjach i przedsiębiorstwach bankowych, w instytucjach ubezpieczeń społecznych oraz w stowarzyszeniach wyższej użyteczności, zachowują prawo do uposażenia lub wynagrodzenia, przez czas odbywania uzupełniającego przysposobienia, ćwiczeń, próbnych pogotowi i alarmów.

(2) Do funkcjonariuszów tych i pracowników nie stosuje się przepisów § 17.

**§ 19.** Powołanie do wykonania obowiązków, wynikających z wyznaczenia pracownika do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli, uważa się za równoznaczne z powołaniem na przeszkolenie wojskowe w rozumieniu art. 134 ust. (2) ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

**§ 20.** (1) Zdolność fizyczna osób w wieku poborowym do pełnienia funkcyj w organach obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli określają z urzędu komisje poborowe na podstawie specjalnych przepisów, wydanych przez Ministra Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych i Skarbu.

(2) Zdolność fizyczna osób, które zgłosiły się ochotniczo, mężczyzn w wieku przedpoborowym i mężczyzn, którzy wyszli z wieku poborowego, oraz kobiet, określa się w drodze specjalnych babań lekarskich, w myśl przepisów, wydanych przez Ministra Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

(3) Od orzeczeń, wydanych w myśl ust. (1) i (2), służy odwołanie na zasadach, które określą przepisy, wymienione w tych ustępach.

**§ 21.** Osoba, uznana za zdolną do wykonywania czynności w organach obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli na podstawie badań, przewidzianych w § 20, może być, na zarządzenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, ponownie poddana tym badaniom, jeżeli po pierwszym badaniu wskutek choroby lub kalectwa stała się przypuszczalnie trwale niezdolną do wykonywania tych czynności.

**§ 22.** Osoba, która wskutek choroby lub kalectwa nie może zgłosić się do wykonania obowiązków, przewidzianych w § 5, winna przedstawić świadectwo lekarza urzędowego; w razie braku lekarza urzędowego w miejscu pobytu tej osoby, należy przedstawić świadectwo innego lekarza, jeżeli zaś lekarza nie ma wcale w tej miejscowości — zaświadczenie właściwego zarządu gminy lub sołtysa.

**§ 23.** (1) Powiatowe władze administracji ogólnej mają obowiązek podawania właściwym komendantom rejonów uzupełnień wykazów osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, a wyznaczonych do pełnienia funkcyj kierowniczych w organach obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli.

(2) Tryb postępowania w tym zakresie ustali Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

**§ 24.** Obowiązek zarządów gmin w dziedzinie przygotowania personelu organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli polega na:

1) wyznaczaniu odpowiedniej ilości osób do tych organów;

2) zgłaszaniu do właściwych powiatowych władz administracji ogólnej personelu, wyznaczonego do tych organów;

3) pokrywaniu kosztów:

a) wynikających z przepisów §§ 16 i 17,

b) związanych z zaopatrzeniem organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli w niezbędny sprzęt, środki i urządzenia, potrzebne tym organom do sprawowania ich czynności, stosownie do zarządzeń, wydanych w myśl § 10 ust. (1) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 73),

c) związanych z dostarczeniem środków przewozowych do przewożenia ludzi i sprzętu organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli w czasie ćwiczeń, próbnych pogotowi i alarmów;

4) bezpłatnym dostarczaniu odpowiedniego lokalu, potrzebnego do przeprowadzania uzupełnienia przysposobienia osób, wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli.

**§ 25.** Stowarzyszenia wyższej użyteczności, powołane do współpracy w przygotowaniach obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej Państwa, pokrywają częściowo i w ramach swych budżetów oraz w wysokościach, ustalonych przez właściwych ministrów w rocznych planach zaopatrzenia koszty, związane z zaopatrywaniem organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli, w niezbędny sprzęt, środki i urządzenia.

## Rozdział III.

### Budowle mające znaczenie publiczne.

**§ 26.** (1) Obowiązek należenia do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli, mających znaczenie publiczne, ciąży na wszystkich pracownikach danych budowli oraz osobach, zamieszkałych na ich terenie.

(2) Przez budowle, mające znaczenie publiczne, rozumie się: świątynie, szpitale, urzędy, szkoły, archiwa, muzea, teatry, zakłady przemysłowe, górnicze, użyteczności publicznej, ubezpieczeń, instrukcje i przedsiębiorstwa bankowe, domy handlowe i towarowe itp. zajmujące daną budowlę w całości lub w przeważającej części.

**§ 27.** Do osób, wymienionych w § 26 ust. (1), stosuje się odpowiednio przepisy § 14 ust. (1) i § 19.

**§ 28.** Sposób wzywania osób, wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli, mających znaczenie publiczne, do uzupełnienia przysposobienia, ćwiczeń, próbnych pogotowi i alarmów, określają władze właściwe dla danych budowli (§ 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r. — Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 73) w porozumieniu z władzami administracji ogólnej.

**§ 29.** Właściciele, dzierżawcy lub sprawujący zarząd budowli, mających znaczenie publiczne, są obowiazani do:

1) wyznaczania, na podstawie zarządzeń władz właściwych dla danych budowli (§ 28) odpowiedniej ilości pracowników oraz osób zamieszkałych na terenie tych budowli do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej;

2) zawiadamiania właściwych władz o wyznaczeniu personelu do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli;

3) wypłacania normalnych wynagrodzeń za pracę pracownikom, wyznaczonym do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli w razie powołania ich do uzupełnienia przy-

sposobienia lub pełnienia funkcyj w tych organach w czasie ćwiczeń, próbnych pogotowi i alarmów;

4) pokrywania kosztów, związanych:

a) z uzupełnieniem przysposobienia osób, wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli,

b) z zaopatrzeniem organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli w niezbędny sprzęt, środki i urządzenia,

c) z przeprowadzeniem ćwiczeń, próbnych pogotowi i alarmów personelu organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli;

5) bezpłatnego dostarczania odpowiedniego lokalu do uzupełnienia przysposobienia osób, wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli.

## Rozdział IV.

### Domy mieszkalne.

**§ 30.** (1) Do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej domów mieszkalnych mogą być wyznaczane z urzędu osoby w wieku od ukończonych lat 15 do ukończonych lat 60, zamieszkałe w tych domach, z wyjątkiem osób, wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli oraz budowli, mających znaczenie publiczne.

(2) Osoby, pracujące poza terenem domu, w którym zamieszkują, są zwolnione od obowiązków, wynikających z pełnienia funkcyj w organach obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej tego domu, w godzinach pracy.

**§ 31.** (1) Sposób wzywania do uzupełnienia przysposobienia oraz czas i miejsce wykonania tego obowiązku przez osoby, wyznaczone do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej domów mieszkalnych, określają właściwe zarządy gmin na podstawie wytycznych władz administracji ogólnej.

(2) Do ćwiczeń próbnych pogotowi i alarmów osób, wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej domów mieszkalnych, wzywają zarządy gmin, przy pomocy obwieszczeń lub w inny sposób, przyjęty w danej miejscowości.

**§ 32.** Do osób, wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej domów mieszkalnych stosuje się odpowiednio przepisy § 14 ust. (1).

**§ 33.** Właściciele lub posiadacze domów mieszkalnych są obowiązani do pokrywania kosztów zaopatrzenia w sprzęt, środki i urządzenia personelu, wyznaczonego do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej tych domów oraz przystosowania i zabezpieczenia pomieszczeń do przechowywania tego sprzętu i środków.

## Rozdział V.

### Przepisy przejściowe i końcowe.

**§ 34.** (1) Do czasu odbycia zasadniczego przysposobienia w szkołach (§ 7 pkt 1)) przez ilość osób niezbędną do potrzeb organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli, budowli, mających znaczenie publiczne, oraz domów mieszkalnych, zasadnicze przysposobienie w ramach przepisów, zawartych w § 9 ust. (1), (3) i (4) będą przeprowadzały stowarzyszenia i instytucje, specjalnie upoważnione do tego przez władze wymienione w § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 73).

(2) Łączny czas trwania zasadniczego przysposobienia, przeprowadzonego w sposób, określony w ust. (1), nie może przekraczać dla osób wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej:

1) osiedli i budowli, mających znaczenie publiczne — 92 godziny rocznie,

2) domów mieszkalnych — 40 godzin rocznie, — nie wliczając dni świątecznych i czasu przejazdu powołanych.

**§ 35.** Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów i właściwym ministrom.

**§ 36.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: **Sławoj Składkowski.**

35.

## ZARZĄDZENIE

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 19 grudnia 1938 r. (Nr BP-16612/38)

**wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie ryczałtu tytułem wynagrodzenia za używanie własnych samochodów w podróżach służbowych.**

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 14 z dnia 31 grudnia 1938, poz. 421).

Na podstawie § 16 ust. 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe, zmienionego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 lipca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 393), zarządzam, co następuje:

**§ 1.** Funkcjonariusze państwowi otrzymują tytułem wynagrodzenia za używanie własnych samochodów w podróżach służbowych ryczałt w wysokości:

a) samochodem o litrażu do 1.500 $cm^3$ włącznie 25 gr za 1 km;

b) samochodem powyżej 1.500 $cm^3$ — 30 gr za 1 km.

§ 2. Ryczałt określony w § 1 zwiększa się o 5 groszy przy podróżach służbowych, odbywanych na obszarze województw: wileńskiego z wyjątkiem powiatu wileńsko-trockiego, wołyńskiego z wyjątkiem powiatu dubieńskiego i rówieńskiego, poleskiego, z wyjątkiem powiatu brzeskiego, kobryńskiego, prużańskiego, nowogródzkiego z wyjątkiem powiatu szczuczyńskiego, na obszarze powiatów wołkowyskiego i grodzieńskiego w województwie białostockim, na obszarze powiatów górskich, przyległych do granicy południowej Państwa i na obszarze powiatów myślenickiego, limanowskiego i kołomyjskiego.

§ 3 Ryczałt, o którym mowa w §§ 1 i 2 niniejszego zarządzenia zwraca się tylko wtedy, gdy nie ma możności przejazdu tańszym środkiem lokomocji jak kolejami wszelkiego rodzaju, omnibusami, statkami, w przeciwnym zaś przypadku zwraca się w razie użycia w podróży służbowej własnego samochodu zgodnie z § 16 ust. 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r., zmienionego rozporządzeniem Rady Ministrów z 2 lipca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 54/1936 r., poz. 393), koszt przejazdu kursującym na danej przestrzeni tańszym środkiem lokomocji z uwzględnieniem przepisu § 14 ust. 7 wyżej cytowanego rozporządzenia, z wyjątkiem przypadków nagłych, gdy użycie tańszego środka spowodowałoby opóźnienie przejazdu, wskutek którego interes publiczny byłby narażony na szkodę oraz z wyjątkiem przypadków, w których zachodzi potrzeba odbycia czynności urzędowych w większej ilości miejscowości, jeżeli to spowoduje oszczędność na dietach.

§ 4. Oświadczenie odbywającego podróż służbową o braku tańszego środka lokomocji powinno być potwierdzone każdorazowo przez miejscową władzę administracyjną.

§ 5. Przy podróżach służbowych odbywanych własnym samochodem nie przysługuje funkcjonariuszowi państwowemu ryczałt, o którym mowa w § 19 omawianego rozporządzenia.

§ 6. Za własny samochód w rozumieniu przepisu ust. 7 § 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 54 z roku 1936 poz. 393) można uważać również samochód stanowiący współwłasność kilku osób, natomiast nie można wypłacać wynagrodzenia określonego niniejszym zarządzeniem za używanie w podróżach wypożyczonego samochodu.

§ 7. Przy użyciu w podróżach służbowych własnego motocykla lub roweru ma zastosowanie przepis ustępu 5 § 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 54. z r. 1936, poz. 393).

§ 8. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia.

Równocześnie traci moc obowiązującą zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 5 lipca 1937 r. w sprawie ryczałtu tytułem wynagrodzenia za używanie własnych samochodów w podróżach służbowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 8, poz. 234).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
**W. Świętosławski**

36.

# ZARZĄDZENIE

## Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 19 grudnia 1938 r. (Nr II. P.-10340/38)

**w sprawie normalizacji zeszytów szkolnych dla uczniów szkół powszechnych.**

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 13 z dnia 28 grudnia 1938 r. poz. 387).

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

**§ 1.** Zeszyty szkolne, przeznaczone do użytku w szkołach powszechnych, winny odpowiadać następującym warunkom:

1. Zeszyty winny być sporządzane w wymiarze 148 mm × 210 mm, format A5, przepisany przez Polską Normę PN-0-102.

2. Do wyrobu zeszytów może być używany wyłącznie papier pisarski ćwierć-drzewny, ze znakiem wodnym, nieprzejrzysty, obustronnie satynowany, biały o odcieniu lekko kremowym, o gramaturze 80 g, odpowiadający Polskiej Normie Urzędowej PNU-006.

Celem zabezpieczenia gatunku i gramatury papier zeszytowy powinien być opatrzony jednotonowym znakiem wodnym według wzoru: — Zeszyt szkolny. — Znak ten winien być umieszczony (poziomo) w odległości 15 mm poniżej znaku wodnego ustalonego normą PNU-003.

3. Linie powinny być wyraziste, wykonane farbą niebieską o odcieniu lekko zielonym. W zeszytach przeznaczonych do nauki języka, odstępy między liniami mają wynosić: a) dla klasy I — 6 mm, b) dla klasy II i III — 5 mm, c) dla klasy IV, V, VI i VII — 12 mm. W zeszytach dla klasy I oraz dla klasy II i III po jednej linii cienkiej (grubość — 0,2 mm) następują dwie grubsze (grubość — 0, 4 mm), ograniczające pole przeznaczone na wiersz pisma. W zeszytach tych nie ma marginesu. Zeszyty dla klas IV—VII mają po zewnętrznej stronie kartki margines (bez linii) o szerokości 28 mm, oznaczony pionową linią pojedyńczą (grubość — 0,6 mm) tej samej barwy, co linie poziome.

Zeszyty do nauki rachunków mają kratkę kwadratową o odstępach między liniami, wynoszących 5 mm; grubość linii wynosi 0,2 mm, co druga linia pozioma i pionowa jest grubsza (grubość — 0,4 mm). W zeszytach tych nie ma marginesu.

Zeszyty do innych przedmiotów (geometria, przyroda, geografia itp.) mają być bez linij i bez marginesów.

4. Każdy zeszyt ma być zaopatrzony w okładkę z papieru półdrzewnego o gramaturze 100 g, odpowiadającego Polskiej Normie Urzędowej PNU-009.

Barwa okładki musi być odmienna dla poszczególnych rodzajów zeszytów szkolnych, a mianowicie: dla zeszytów do nauki języka w klasie I — niebieska, w kl. II i III — pomarańczowa, w klasach IV—VII żółta, dla zeszytów rachunkowych — zielona; dla zeszytów bez linii — czerwona.

Na okładce winien być umieszczony w odległości 32 mm od górnej krawędzi i 25 mm od krawędzi lewej nadruk tytułowy w obramowaniu prostokątnym, złożonym z linii o grub. 0,6 mm; wymiary prostokąta 97×65 mm, wewnątrz obramowania winny znaleźć się rubryki na nazwę przedmiotu, przeznaczenie zeszytu, nazwisko i imię ucznia, klasę i rok nauki oraz rok szkolny.

Na ostatniej stronicy okładki w odległości 10 mm od dolnej krawędzi winna być drukowana czcionką petitową (8 pkt) nazwa wytwórni i jej adres.

Zeszyty, od których ceny przeznacza się 1 grosz na rzecz Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych, posiadają na okładce tłoczone znaki (wycisk) przez to Towarzystwo ustalone. Prawo tłoczenia tych znaków służy wyłącznie firmom, które uzyskają na to zezwolenie Zarządu Głównego Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

Poza tym nie wolno na okładce ani też wewnątrz zeszytu szkolnego umieszczać jakichkolwiek znaków, ozdób, rycin, tekstów itp.

5. Zeszyty szkolne powinny być wraz z okładką zeszyte trwale, o ile możności, nicią. Jeżeliby były zeszywane drutem, co zasadniczo nie jest pożądane, to może mieć zastosowanie tylko drut nierdzewiejący.

6. Każdy zeszyt ma mieć 16 kartek, przeznaczonych do pisania. Wszywanie dodatkowych kartek o innym przeznaczeniu nie jest dozwolone.

7. W każdym zeszycie powinna się znajdować luźna kartka bibuły atramentowej formatu A5, odpowiadającej warunkom Polskiej Normy Urzędowej PNU-012, bez jakiegokolwiek nadruku.

**§ 2.** Szczegółowe zestawienie warunków, którym winien odpowiadać normalny zeszyt szkolny do pisania dla uczniów szkół powszechnych, zawiera wydana przez Komisję Normalizacji Druków i Wydawnictw Państwowych przy Prezesie Rady Ministrów norma PNU — 017. która jest do nabycia w Polskiej Agencji Telegraficznej (PAT) i w większych księgarniach.

**§ 3.** Sprawa zeszytów rysunkowych i bloków będzie unormowana osobnym zarządzeniem.

**§ 4.** Zarządzenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 września 1939 r. Równocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy, sprzeczne z niniejszym zarządzeniem.

W okresie przejściowym, do wyczerpania zapasów, nie dłużej jednak, niż do końca roku szkolnego 1939/40, mogą być używane obok zeszytów, odpowiadających wymaganiom wyszczególnionym w niniejszym zarządzeniu, również zeszyty dotychczasowych typów.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
**W. Świętosławski**

---

**37.**

## UCHWAŁA
## Śląskiej Rady Wojewódzkiej
z dnia 19 stycznia 1939 r.

**w sprawie wynagrodzenia kierowników i nauczycieli szkół uzupełniających przemysłowych na terenach województwa, przyłączonych w październiku i listopadzie 1938 r.**

„Śląska Rada Wojewódzka ustala następujące normy wynagrodzenia kierowników i nauczycieli szkół uzupełniających przemysłowych na terenach województwa, przyłączonych w październiku i listopadzie 1938 r.:

1. kierownicy szkół jedno-oddziałowych otrzymują za kierownictwo wynagrodzenie jak za dwie godziny nauki tygodniowo w rachunku miesięcznym;
2. kierownicy szkół dwu-oddziałowych otrzymują wynagrodzenie jak za trzy godziny tygodniowo w rachunku miesięcznym;
3. kierownicy szkół trzy- lub cztero-oddziałowych otrzymują wynagrodzenie jak za sześć godzin nauki tygodniowo w rachunku miesięcznym,
4. kierownicy szkół pięcio- i więcej oddziałowych otrzymują wynagrodzenie jak za sześć godzin nauki tygodniowo w rachunku miesięcznym oraz jak za ½ godziny nauki za każdy oddział ponad 4;
5. nauczyciele otrzymują 11,61 zł za jedną godzinę nauki tygodniowo w rachunku miesięcznym;
6. nauczyciele z akademickim wykształceniem zawodowym i trzyletnią praktyką zawodową nienauczycielską po ukończeniu studiów otrzymują po 15,79 zł za jedną godzinę nauki tygodniowo w rachunku miesięcznym;
7. kierownicy, posiadający kwalifikacje wymienione w punkcie 6, otrzymują wynagrodzenie według stawki ustalonej w punkcie 6;
8. wynagrodzenie za czynności wychowawcy klasy wynosi 3,63 zł miesięcznie;
9. wynagrodzenie za zawiadywanie biblioteki szkolnej:
   a) obejmującej do 500 tomów, wynosi 11,61 zł miesięcznie;
   b) obejmującej ponad 500 tomów, wynosi 23,22 zł miesięcznie;
10. Wojewoda Śląski, za zgodą Rady Wojewódzkiej, może przyznać kierownikom i nauczycielom przedmiotów zawodowych, jeżeli jedynym źródłem utrzymania ich jest praca w szkole uzupełniającej, przemysłowej, dodatkowe wynagrodzenie, wynoszące najwyżej 50% otrzymanego wynagrodzenia;
11. a) kierownik lub nauczyciel zatrudniony przez cały rok szkolny otrzymuje wynagrodzenie jak za 12 miesięcy;
    b) kierownik lub nauczyciel zatrudniony przez mniej niż 10 miesięcy, otrzymuje wynagrodzenie przez liczbę miesięcy o jeden większą niż był rzeczywiście zatrudniony;
    c) kierownik lub nauczyciel, zatrudniony przez mniej niż pięć miesięcy, otrzymuje wynagrodzenie za tyle miesięcy, ile rzeczywiście był zatrudniony;
    d) wynagrodzenie za miesiące dodatkowe oblicza się jako średnia arytmetyczna za czas rzeczywiście przepracowany;
12. wynagrodzenia ustalone w poprzednich punktach niniejszej uchwały będą wypłacane kierownikom i nauczycielom, zatrudnionym przez Urząd Wojewódzki. Terminem, od którego liczy się wynagrodzenie, jest data objęcia obowiązków przez kierownika lub nauczyciela po przejęciu szkoły przez polskie władze szkolne".

**Śląska Rada Wojewódzka:**
Przewodniczący:
(—) Dr Grażyński.
Wojewoda Śląski.

---

**38.**

# INSTRUKCJA

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 7 grudnia 1938 r. (Nr II W-1944/38)

**w sprawie kwalifikowania młodzieży szkolnej do udziału w zajęciach wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego do użytku lekarzy szkolnych, lekarzy poradni szkolnych w. fiz., lekarzy poliklinik szkolnych, nauczycieli(lek) ćwiczeń cielesnych i przysposobienia wojskowego oraz władz szkolnych.**

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 13 z dnia 28 grudnia 1938 r. poz. 392).

1 Kwalifikowanie do zajęć związanych z przysposobieniem wojskowym, od których uczeń może być zwolniony tylko czasowo lub częściowo, nie różni się niczym od ustalenia stopnia przydatności do ćwiczeń cielesnych w ogóle, wymagających większego lub mniejszego wysiłku.

W zajęciach lżejszych może brać udział cała młodzież bez wyjątku, gdyż wystarcza w tym przypadku ogólna sprawność fizyczna, potrzebna do wykonywania obowiazków szkolnych. Zajęcia wymagające wysiłku znacznego (np. obozy, dłuższe marsze, ćwiczenia trudniejsze itp) mogą być niewskazane dla młodzieży czasowo lub trwale upośledzonej.

2. Na podstawie szczegółowych badań wstępnych, jednorazowych, wykonywanych na początku roku szkolnego — lekarze (lekarki) szkolni ustalają sprawność fizyczną młodzieży, zaliczając ją według stopnia wydolności fizycznej do następujących kategorii:

kat. z = zdolny bez zastrzeżeń,

kat. zz = zdolny z zastrzeżeniem (może uprawiać tylko ćwiczenia łatwe),

kat. o = odroczony z powodu przejściowego niedomagania (czasowo zwolniony od ćwiczeń),

kat. t = zdolny do zajęć klasowych nie wymagających wysiłku fizycznego, a trwale niezdolny do ćwiczeń cielesnych.

Prawidłowa ocena ogólnej sprawności ustroju wymaga wzięcia pod uwagę:

a) warunków domowych życia ucznia (sen, odżywianie, wypoczynek),
b) stanu konstytucjonalnego,
c) przebiegu okresu dojrzewania (np. stany wyczerpania w związku ze zbyt szybkimi procesami rozwojowymi, gwałtownym wzrostem, zaburzeniami czynnościowymi układu krążenia itp.),
d) stanu narządów wewnętrznych,
e) trwałych wad i usterek chorobowych.

3. Pojęcie czasowego lub częściowego zwolnienia może być stosowane do kategorii zz i o z powodu czasowej niewydolności spowodowanej przejściowymi niedomaganiami, np. stany rekonwalescencji po chorobach zakaźnych, zabiegi operacyjne, rozmaitego rodzaju schorzenia, zaburzenia rozwojowe wymagające zastosowania wypoczynku.

4. Przy zwalnianiu od zajęć i ćwiczeń fizycznych lekarz szkolny powinien kierować się przede wszystkim rodzajem ćwiczeń i powodowanym przez nie wysiłkiem dla ustroju, nie zapominając o tym, że odpowiednio dawkowane ćwiczenia fizyczne posiadają dodatni wpływ nie tylko na ustrój zdrowy, ale również są pożądane przy pewnych stanach chorobowych.

5. Orzeczenie lekarskie z podaniem rozpoznania, zakresu częściowego zwolnienia i czasu zwolnienia powinno być zapisane w karcie zdrowia. Ważność orzeczenia nie może przekraczać zasadniczo 6 miesięcy.

Lekarze szkolni przeprowadzają dodatkowe badania młodzieży kategorii **zz** i **o** przed upływem terminu przeznaczonego w orzeczeniu. W stosunku do młodzieży zaliczonej do kategorii **t** badania okresowe obowiązują co 6 miesięcy.

6. Lekarze szkolni powinni unikać zwalniania młodzieży od ćwiczeń bez dostatecznie uzasadnionej przyczyny, gdyż może to spowodować w przyszłości wybitne upośledzenie wydajności pracy zawodowej, złe samopoczucie psychiczne i obniżyć wartość indywidualną i społeczną jednostki.

Dotyczy to szczególnie przypadków wadliwie ocenionych zaburzeń czynnościowych serca i układu krążenia na podstawie szmerów przypadkowych.

Przy ocenie wydolności fizycznej lekarz szkolny powinien stale łączyć troskę o zdrowie poszczególnych jednostek z troską o potrzeby społeczne. Należy zwłaszcza pamiętać, że jednym z głównych warunków przysposobienia młodzieży do obrony kraju, będącego podstawowym zadaniem pracy każdej szkoły, jest udział młodzieży w zajęciach wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego.

W miastach posiadających Poradnie sportowo-lekarskie Okręgowych Urzędów W. F. lub klinik uniwersyteckich lekarze szkolni powinni zasięgać opinii tych Poradni w przypadkach trudnych i wątpliwych.

7. Pożyteczne działanie ćwiczeń cielesnych występuje tylko wtedy, gdy jest zastosowane ze znajomością rzeczy, to znaczy, gdy wychowawca fizyczny, komendant hufca i lekarz zalecający ćwiczenia zna i rozumie charakter i właściwości poszczególnych ćwiczeń.

Ogólnie biorąc charakter ćwiczeń zależy od czasu, w jakim zostają one wykonane, od wydatku siły, od warunków lokalowych i warunków atmosferycznych w jakich są wykonywane.

8. Ocena stopnia zmęczenia jakie wywołuje dane ćwiczenie, zależy zawsze od wychowawcy fizycznego, od jego spostrzegawczości oraz sposobu normowania wysiłku. Każdy rodzaj ćwiczenia pozornie łatwy może stać się trudny w wykonywaniu i odwrotnie, ćwiczenia zasadniczo trudne mogą nie powodować zmęczenia ani nadmiernego wysiłku. Np. narciarstwo, kolarstwo, szermierka, jazda na motocyklu są ćwiczeniami trudnymi lub łatwymi zależnie od sposobu prowadzenia. Jazda konna jest ćwiczeniem łatwym lub trudnym w zależności od tempa, dystansu i opanowania tego sportu. Wycieczki dłuższe z koniecznością przeniesienia bagażu, pożywienia, narzędzi, prac obozowych, kopania dołów itp., należą do ćwiczeń trudnych. Również normalnie prowadzone ćwiczenia i gry polowe, trwające niejednokrotnie po kilka godzin, wymagające szybkich i nieraz dość odległych przebiegów, czołgania się i ukrywania zaliczyć należy do ćwiczeń trudnych.

9. W pracy hufców męskich p. w. wszystkie ćwiczenia polowe, ćwiczenia z bronią, z obciążeniem — większe marsze prowadzone na większe odległości i w znacznie szybszym tempie traktowane być muszą jako ćwiczenia trudne. Do tej samej grupy należą tym bardziej ćwiczenia nocne wymagające znacznej odporności i wytrzymałości ustroju, nie tylko z punktu widzenia samego wysiłku, lecz również wpływu pracy nocnej, pociągającej u młodocianych znaczne zmęczenie i obciążenie ustroju.

Obozy i wycieczki z biwakowaniem zaliczone być muszą do ćwiczeń trudnych. W pracy hufców żeńskich musztra sanitarna z noszami, ćwiczenia w maskach, ćwiczenia terenowe, wycieczki i przedobozia należą do ćwiczeń trudnych.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
**W. Świętosławski**

---

*Załączniki*

*Załącznik 1* do instrukcji z dnia 7 grudnia 1938 r.
(Nr II W-1944/38).

## Wskazania i przeciwwskazania do ćwiczeń cielesnych.
## Schorzenia narządów wewnętrznych.

| L. p. | NAZWA CIERPIENIA | WSKAZANIA DO ĆWICZEŃ | UWAGI |
|---|---|---|---|
| 1 | Gruźlica płuc postępująca. Rozległe zrosty opłucnowe. | Żadnych ćwiczeń. | Zwolnić od uczęszczania do szkoły aż do wyleczenia. |
| 2 | Przewlekła gruźlica płuc o łagodnym przebiegu bez jam w płucach ze stanami podgorączkowymi, nie przewyższającymi 37,5. Nieznaczne zrosty opłucnowe. | Zwolnić od ćwiczeń szkolnych. Tylko w zakładach specjalnych i sanatoriach mogą być stosowane lżejsze ćwiczenia pobudzające czynności oddechowe w szczególności ćwiczenia tułowia i kończyn, przechadzki z przerwami wypoczynkowymi. | |
| 3 | Wygojona gruźlica płuc lub gruczołów około oskrzelowych przy dobrym stanie ogólnym i normalnej ciepłocie. | Ćwiczenia dozwolone z wyłączeniem ćwiczeń prowadzących do wzmożenia ciśnienia śródpiersiowego i zawodów. | |
| 4 | Dychawica oskrzelowa. | Zwolnić zupełnie o ile dychawica połączona jest z przewlekłym nieżytem okrzeli lub rozedmą płuc oraz o ile ćwiczenie wyzwala napad dusznicy. | |
| 5 | Znaczne upośledzenie oddychania przez nos (zupełna niedrożność nosa). | Żadnych ćwiczeń do czasu usunięcia niedrożności (skrzywienie przegrody, polipy obustronne, przerosty małżowiny, duże migdały III-cie). | |
| 6 | Niedrożność częściowa nosa. | Częściowe zwolnienie od ćwiczeń zależnie od stopnia niedrożności. Przeciwwskazane ćwiczenia szybkościowe, ćwiczenia terenowe o charakterze ćwiczeń bojowych oraz ćwiczenia wytrzymałościowe. | Dążyć do usunięcia przyczyny niedrożności: wyrośli adenoidalnych, zapaleń śluzówki jam nosowych i jam bocznych, przerostów muszel, zmian budowy przegrody nosowej itd. |
| 7 | Zwyrodnienie mięśnia sercowego. Niemiarowość tętna na tle zwyrodnienia mięśnia sercowego. | Żadnych ćwiczeń. | |
| 8 | Niewyrównane wady serca lub niewyrównane zmiany mięśnia sercowego. | Żadnych ćwiczeń. | |

UWAGA: Tablica niniejsza zawiera tylko najczęstsze i najpoważniejsze stany chorobowe z jakimi lekarz szkolny ma do czynienia.

| L. p. | NAZWA CIERPIENIA | | WSKAZANIA DO ĆWICZEŃ | UWAGI |
|---|---|---|---|---|
| 9 | Wyrównanie wady serca | Niedomykalność zastawki dwudzielnej. | Ćwiczenia lżejże. pobudzające czynności oddechowe w szczególności ćwiczenia tułowia i kończyn, przechadzki z przerwami wypoczynkowymi. | Pod kontrolą lekarską częstości tętna i ogólnej obserwacji. Nie stawać do zawodów. Lżejsze sporty uprawiać niezawodniczo w zależności od wyniku badania czynnościowego krążenia. |
| | | Zwężenie lewego ujścia żylnego. | Żadnych ćwiczeń. | |
| | | Niedomykalność zastawki dwudzielnej i zwężenie lewego ujścia żylnego. | Żadnych ćwiczeń. | |
| | | Niedomykalność zastawek tętnicy głównej. | Ćwiczenia lżejsze jak wyżej z przerwami wypoczynkowymi. | Pod kontrolą lekarską częstości tętna i stanu ogólnego. Nie stawać do zawodów. Lżejsze sporty uprawiać niezawodniczo w zależności od wyniku badania czynnościowego krążenia. |
| | | Zwężenie ujścia tętnicy głównej. | Żadnych ćwiczeń. | |
| 10 | Stany zapalne wsierdzia i osierdzia. Zrosty osierdzia. | | Żadnych ćwiczeń. | |
| 11 | Serce małe, wiszące.<br>Szmery przypadkowe. | | Ćwiczenia lżejsze jak wyżej z przerwami wypoczynkowymi. Wskazane ćwiczenia szybkościowe: biegi 40—50 m, podskoki. | |
| 12 | Nadciśnienie samorodne bez powiększenia wymiarów serca. | | Unikać ćwiczeń szybkościowych, szczególniej ćwiczeń wzmagających ciśnienie śródpiersiowe; wskazane ćwiczenia trwałe nie prowadzące do wzmożenia ciśnienia śródpiersiowego. | Nie stawać do zawodów. Sporty stosować niezawodniczo. |
| 13 | Podciśnienie samorodne bez dolegliwości. | | Ćwiczenia zwykłe. | |
| 14 | Podciśnienie samorodne z dolegliwościami. | | Ćwiczenia lżejsze krótkotrwałe z przerwami wypoczynkowymi. | |
| 15 | Podciśnienie sportowców. | | Ćwiczenia w zależności od wyników badania czynnościowego krążenia to znaczy o ile po ćwiczeniu próbnym nie występuje znaczne przyśpieszenie tętna i podwyższenie ciśnienia krwi w stosunku do tych wartości w spokoju. | |

| L. p. | NAZWA CIERPIENIA | WSKAZANIA DO ĆWICZEŃ | UWAGI |
|---|---|---|---|
| 16 | Niemiarowość tętna na tle zmęczenia, na tle nerwowym, toksycznym itd. | Ćwiczenia zwykłe lub ćwiczenia lżejsze z przerwami wypoczynkowymi i o ile niemiarowość nie powiększa się po ćwiczeniu. | |
| 17 | Opadnięcie trzew (żołądka, jelit, nerki). | Ćwiczenia zwykłe bez zwisów i skoków. | Zwrócić szczególną uwagę na ćwiczenia mięśni brzusznych. |
| 18 | Schorzenia nerek i miedniczek nerkowych. | Żadnych ćwiczeń. | |
| 19 | Białkomocz ortostatyczny. | Ćwiczenia zwykłe lub ćwiczenia lżejsze, nie powiększające lordozy. | Stosować ćwiczenia zwalczające lordozę. |
| 20 | Gościec przewlekły pierwotny lub wtórny bez stanów gorączkowych i bez wyraźnych zmian w stawach. | Ćwiczenia lżejsze bez zwisów, skoków i biegów. | Unikać wszelkich ćwiczeń obarczających ciężarem lub wydatnymi ruchami stawy. |
| 21 | Stany podgorączkowe niejasnego pochodzenia. | Ćwiczenia łatwe z częstymi przerwami wypoczynkowymi. | Dążyć do wyjaśnienia tych stanów przez badanie jamy ustnej, (zębów, dziąseł), jamy nosogardzielowej, przewodu pokarmowego, pęcherza itp. |
| 22 | Stan rekonwalescencji po przebytych sprawach zakaźnych. | Zwolnić od ćwiczeń na okres czasu zależny od charakteru przebytego cierpienia. | Przed dopuszczeniem do ćwiczeń poddać badaniu lekarskiemu. Przeprowadzić dokładną kontrolę stanu mięśnia sercowego. |
| 23 | Nieznaczne powiększenie tarczycy bez innych objawów. | Nie zwalniać od ćwiczeń. | |
| 24 | Powiększenie tarczycy, ze znacznym przyśpieszeniem tętna, żywą pobudliwością naczynioruchową bez spadku wagi. | Ćwiczenia lżejsze z częstymi przerwami wypoczynkowymi. | |
| 25 | Powiększenie tarczycy z objawami tyreotoksykozy i ze spadkiem wagi. | Żadnych ćwiczeń. | |
| 26 | Wól zwykły znacznego stopnia ze skłonnością do powiększania się. | Ćwiczenia lżejsze lub zwolnienie całkowite. | |
| 27 | Miesiączka zwykła. | Zwolnić od ćwiczeń powodujących wstrząsy — jak skoki, jazda konna; zwolnić od pływania. | |
| 28 | Miesiączka z dolegliwościami. | Zwolnić od ćwiczeń na przeciąg miesiączki | |

## SCHORZENIA UKŁADU KOSTNEGO

| L. p. | NAZWA CIERPIENIA | | WSKAZANIA DO ĆWICZEŃ | UWAGI |
|---|---|---|---|---|
| 29 | Wady rozwojowe. | | Przy większych wadach rozwojowych jak np. zwichnięcie wrodzone w stawach biodrowych — żadnych ćwiczeń, przy mniejszych, jak np. krzywa szyja, porażenie wrodzone kończyny górnej— skierować do decyzji specjalisty. | |
| 30 | Sprawy zapalne | Ostre. | Zwolnić od ćwiczeń. | |
| | Sprawy zapalne przewlekłe | Gruźlica. | Zwolnić od ćwiczeń. | Po zupełnym wygojeniu się sprawy ostrożna gimnastyka lecznicza. |
| | Sprawy zapalne przewlekłe | Zapalenie szpiku kostnego. | Zwolnić od ćwiczeń. | |
| | Sprawy zapalne przewlekłe | Zapalenie szpiku kostnego wygojone. | Ćwiczenia lżejsze, zależnie od upośledzenia czynnościowego. | |
| 31 | Nowotwory | złośliwe. | Żadnych ćwiczeń. | |
| | Nowotwory | dobrotliwe. | Przeciwwskazania względne, zależne od wielkości i umiejscowienia nowotworu. | |
| 32 | Sprawy urazowe. | | Przeciwwskazania bezwzględne aż do zupełnego wyleczenia (złamania od 4 — 20 tygodni). | W pewnych przypadkach w okresie zdrowienia gimnastyka lecznicza, masaż. |
| 33 | Osłabienie, mniejsza wytrzymałość aparatu podtrzymującego (wiotkie stawy, plastyczność kośćca itp.). | | Przeciwwskazania czasowe do ćwiczeń gimnastycznych zwykłych. | Wskazania do gimnastyki wyrównawczej i leczniczej |
| 34 | Porażenia, niedowłady w dziedzinie ruchu. | | Przeciwwskazania względne do ćwiczeń gimnastycznych zwykłych. | Wskazania do gimnastyki wyrównawczej i leczniczej |
| 35 | Stany pooperacyjne. | | Zwolnić od ćwiczeń do czasu powrotu do normy. | |
| 36 | Appendicitis nieoperowany, wrzód żołądka lub dwunastnicy, schorzenia otrzewnej, schorzenia wątroby, schorzenia pęcherzyka żółciowego. | | Zwolnić od ćwiczeń. | |
| 37 | Appendicitis po operacji z blizną wygojoną. | | Zwolnić od ćwiczeń na przeciąg najmniej czterech tygodni. | |
| 38 | Przepuklina nieoperowana. | | Zwolnić od ćwiczeń. | |
| 39 | Przepuklina operowana z blizną wygojoną. | | Zwolnić od ćwiczeń na przeciąg najmniej 6 tygodni. | |

| L. p. | NAZWA CIERPIENIA | | WSKAZANIA DO ĆWICZEŃ | UWAGI |
|---|---|---|---|---|
| 40 | Boczne skrzywienia kręgosłupa — skoliozy | I stopnia — to znaczy dające się łatwo wyrównać przy zmianie położenia tułowia — np. w pozycji zgiętej lub wyprostowanej. | Ćwiczenia zwykłe. | Kontrolować często czy skrzywienie nie postępuje. |
| | | II stopnia: skrzywienie kręgosłupa także i esowate tylko częściowo dające się wyrównać, bez znacznego zniekształcenia klatki piersiowej. | Zwolnić od marszów szybkich i terenowych z obciążeniem, ćwiczeń polowych i bojowych, od skoków skłonów bocznych, lekkiej atletyki, boksu, piłki nożnej i kolarstwa. | Wskazane są chody i marsze bez obciążenia, biegi niezawodnicze, zwisy. Zaleca się następujące sporty i gry sportowe: pływanie, łyżwiarstwo, narciarstwo, wioślarstwo, siatkówka i koszykówka. Dążyć do zorganizowania gimnastyki leczniczej. W przypadku uczęszczania na gimnastykę leczniczą — zwolnić od innych ćwiczeń. |
| | | III stopnia: utrwalone skrzywienie kręgosłupa esowate ze znacznym zniekształceniem klatki piersiowej, nie dające się wyrównać. | Zwolnić od ćwiczeń. | Gimnastyka lecznicza. |
| 41 | Przednio-tylne skrzywienie kręgosłupa: kifozy i lordozy (niezapalne) | Dorsum rotundum (kyphosis dorsalis). | Ćwiczenia zwykłe. | Zalecić szczególniej ćwiczenia kształtujące tułowia. (W przypadkach ciężkich wskazana gimnastyka lecznicza). |
| 42 | | Kyphosis juvenilis (choroba Scheuermana). | Zwolnić od ćwiczeń. | Skierować do specjalisty. |
| 43 | Stopa płaska | I stopnia: stopa płaska statyczna istniejąca tylko w pozycji stojącej, a zanikająca w pozycji leżącej. | Ćwiczenia zwykłe — ograniczyć długie marsze, biegi, skoki. | Zalecić chodzenie na palcach, skakankę, ćwiczenia stopy przez chwytanie stopą chusteczki lub piłki, chodzenie na bocznych krawędziach stóp. |
| | | II stopnia: stopa płaska istniejąca i w pozycji leżącej, albo stopa płaskokoślawa połączona z chodzeniem na przyśrodkowym brzegu stopy. | Ograniczyć ćwiczenia połączone z dłuższym staniem, marsze, biegi i skoki. | Skierować do poradni ortopedycznej. Zalecić chodzenie na palcach, skakankę, ćwiczenie stopy przez chwytanie stopą chusteczki lub piłki, chodzenie na bocznych krawędziach stóp. |
| | | III stopnia: stopa płaska utrwalona. | Zwolnić od ćwiczeń. | Skierować do leczenia ortopedycznego. |
| 44 | Stopa koślawa, stopa końska, stopa szpotawa, stopa piętowa. | | Zwolnić od ćwiczeń. | Skierować do leczenia ortopedycznego. |

| L. p. | NAZWA CIERPIENIA | WSKAZANIA DO ĆWICZEŃ | UWAGI |
|---|---|---|---|
| 45 | Kolana szpotawe — jeżeli odległość między nimi nie przewyższa 10 cm. Kolana koślawe jeżeli odległość między piętami nie przewyższa 6 cm. | Ćwiczenia zwykłe. | |
| 46 | Kolana szpotawe — jeżeli odległość między nimi przewyższa 10 cm. Kolana koślawe jeżeli odległość między piętami przewyższa 6 cm. | Zwolnić od ćwiczeń. | Skierować do leczenia ortopedycznego. |
| | **SCHORZENIA OCZU** | | |
| 47 | Znaczne obustronne niedowidzenie poczynając od liczenia palców z odległości jednego metra aż do 6/24 bystrości wzroku. | Ćwiczenia łatwe. | |
| 48 | Znaczna krótkowzroczność (ponad 6 D) jednostronna lub obustronna. | Ćwiczenia łatwe z wyłączeniem większych wysiłków i wstrząsów ciała, jak skoki, gry ruchowe, narciarstwo itd. | Krótkowzroczność ponad 6 D wymaga oceny indywidualnej i orzeczenia okulisty. |
| 49 | Nadwzroczność. | Nie zwalniać od ćwiczeń. | |
| 50 | Zez. | Nie zwalniać od ćwiczeń. | |
| 51 | Jaglica. | Nie zwalniać od ćwiczeń. | Przypadki jaglicy sączącej b. zaraźliwej są usuwane ze szkół do czasu zaleczenia. |
| 52 | Ostre schorzenia oczu: jęczmyki, gradówki, zapalenie spojówek, porażenie akomodacji po dyfterii, zapalenie rogówki i ciałka szklistego, tęczówki itd. | Zwolnić od ćwiczeń do czasu wyleczenia. | |
| | **SCHORZENIA USZU** | | |
| 53 | Znaczne, obustronne upośledzenie słuchu (mowa zwykła poniżej 6 m), niezależnie od rodzaju schorzenia. | Zwolnić od ćwiczeń zbiorowych. | |
| 54 | Upośledzenie słuchu obustronne (mowa zwykła poczynając od 6 m wzwyż). | Nie zwalniać od ćwiczeń. | |
| 55 | Przewlekłe perlakowe zapalenie ucha środkowego. | Zwolnić od ćwiczeń. | |

| L. p. | NAZWA CIERPIENIA | WSKAZANIA DO ĆWICZEŃ | UWAGI |
|---|---|---|---|
| 56 | Ubytki błon bębenkowych. | Zwolnić od sportów wodnych. | |
| 57 | Zawroty głowy wskutek schorzeń błędnika (schorzenia przemiany materii, zatrucia ogólne, toksyczne lub bakteryjne, perlakowe zapalelenie ucha). | Zwolnić od ćwiczeń na przyrządach, ćwiczeń terenowych i sportów wodnych. | |
| | **SCHORZENIA UKŁADU NERWOWEGO** | | |
| 58 | Rwa kulszowa (ishias), nerwobóle. | Zwolnić od ćwiczeń. | |
| 59 | Pląsawica (chorea minor). | Po powrocie dziecka do szkoły zwolnić na przeciąg od 4 do 6 tygodni. | |
| 60 | Padaczka samoistna (epilepsia genuina). | Zwolnić od ćwiczeń. | |
| 61 | Stany przejściowe po dziecięcym porażeniu rdzeniowym (choroba Heine-Medina) i mózgowym. | Zwolnić od ćwiczeń. | Wskazana gimnastyka lecznicza. |
| 62 | Nerwice, psychonerwice, typy aspołeczne, tiki. | Nie zwalniać od ćwiczeń. | W razie wątpliwości zasięgnąć opinii specjalisty. |
| 63 | Niedorozwój ruchowy (debilitas ruchowa). Zespół atoniczny. | Zwolnić od ćwiczeń. | Gimnastyka w specjalnych zespołach. |

*Załącznik 2* do instrukcji z dnia 7 grudnia 1938 r. (Nr II W-1944/38).

**Wzór Nr 1**

.................................................................................

nazwa szkoły

Pan (i) .................................................................................

nauczyciel (ka) ćwiczeń cielesnych

Pan (i) .................................................................................

Komendant (ka) hufca szkolnego

................................................................................. uczeń / uczennica kl .................

nazwisko i imię

Karta zdrowia Nr.....................

jest zdolny (na) bez zastrzeżeń do ćwiczeń cielesnych

jest zdolny (na) do ćwiczeń cielesnych z zastrzeżeniem,

bez .................................................................................

(wyszczególnienie, rodzaj ćwiczeń)

jest zwolniony (na) z ćwiczeń cielesnych do dn. .................................

jest trwale niezdolny (na) do ćwiczeń cielesnych

(Niepotrzebne skreślić)

Orzeczenie niniejsze jest ważne do dnia następnego badania

.................................................................................

Data.............................................

Lekarz szkolny
Lekarka szkolna

podpis

*Załącznik 3* do instrukcji z dnia 7 grudnia 1938 r. (Nr II W-1944/38).

**Wzór Nr 2**

Do Poradni W. F.

w.................................................................................

(adres)

Proszę o wydanie orzeczenia o stanie przydatności do ćwiczeń cielesnych................................................................................. ucznia / uczennicy

(nazwisko i imię)

kl .................................................................................

(nazwa szkoły)

Lekarz szkolny
Lekarka szkolna

podpis:

Data:

Ministerstwo Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
Warszawa.

39.

## OKÓLNIK Nr 3

z dnia 7 lutego 1939 r. (BP-2271/39)

**o udzielaniu akt dyscyplinarnych władzom wymiaru sprawiedliwości.**

Przepisy, dotyczące udzielania przez urzędy państwowe akt władzom wymiaru sprawiedliwości w zakresie postępowania karnego, zawarte są wyłącznie w kodeksie postępowania karnego. W szczególności na zasadzie art. 8 i 155 k. p. k. urzędy te obowiązane są do przesłania sądowi lub prokuratorowi akt dyscyplinarnych funkcjonariuszów państwowych.

Udzielaniu akt nie stoi na przeszkodzie zasada tajności postępowania, obowiązująca w postępowaniu dyscyplinarnym (§ 8 rozp. Rady Ministrów z 17. X. 1932 r. — Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 790, § 8 rozp. Min. W. R. i O. P. z 20. I. 1933 r. — Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 217, art. 50 rozp. Pr. R. z 24. II. 1928 r. — Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 76, poz. 551). Tajność postępowania dyscyplinarnego ma bowiem to znaczenie, że postępowanie nie odbywa się jawnie i nie można ogłaszać jego wyników, co uzasadnione jest koniecznością utrzymania powagi władz państwowych. Zasada tajności postępowania obowiązuje jednak w tym tylko postępowaniu i nie należy jej rozumieć w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie prawidłowemu wykonywaniu przez organa władzy państwowej swych funkcyj urzędowych. W szczególności tajność nie sięga tak daleko, żeby miała ograniczać zakres stosowania w postępowaniu karnym przepisów art. 8 i 155 k. p. k. Wynika to również z zasady prawdy materialnej, przenikającej cały proces karny. Dopiero wtedy, gdy w grę wchodzi ewentualna poważna szkoda Państwa, jaką ujawnienie aktu (dokumentu) mogłoby spowodować (art. 155 § 2 k. p. k.), cel procesu karnego musi ustąpić wobec tajemnicy urzędowej i wydania akt można odmówić.

Urząd państwowy, udzielając prokuratorowi akta dyscyplinarne, musi się liczyć z tym, że zostaną one przedstawione sądowi i w następstwie tego będą mogły być przeglądane przez strony (art. 212, 214 k. p. k.). Prokurator bowiem tylko wtedy zwróci akta dyscyplinarne bez uczynienia z nich użytku w toczącym się postępowaniu, gdy dojdzie do przekonania, iż nie mogą one mieć znaczenia dla postępowania karnego. W przeciwnym przypadku prokurator, będąc obowiązany do zbierania i uwzględnienia wszelkich okoliczności, przemawiających za i przeciw oskarżonemu (art. 9, 245 k. p. k.), dołączy akta dyscyplinarne do akt sprawy lub sporządzi protokół oględzin z niektórych części tych akt.

Jeżeli więc urząd państwowy uważa, że akta dyscyplinarne zawierają tak doniosłą tajemnicę państwową, że nie można ich wydać, powinien zgóry żądaniu prokuratora odmówić. Gdyby zaś prokurator mimo to uznał odnośne akta za niezbędne (art. 8, 155 k. p. k.), ostateczna decyzja w tym względzie należy do władzy naczelnej odnośnego zarządu państwowego, która może odmówić wydania tylko w warunkach określonych w art. 155 § 2 k. p. k.

Powyższe podaje się do wiadomości i stosowania na podstawie wyjaśnienia Prezydium Rady Ministrów Nr 51-21/4 z dnia 28 stycznia 1939, wydanego po porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

**Dyrektor Biura Personalnego:**

(—) W. Przybyłowicz.

---

Ministerstwo Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego.
Warszawa.

40.

## OKÓLNIK Nr 7

z dnia 15 lutego 1939 r. (BP-616/39)

**w sprawie dodatków służbowych za wychowawstwo klasowe.**

W związku z nasuwającymi się niektórym Kuratoriom wątpliwościami przy wypłacie dodatków służbowych za wychowawstwo klasowe na zasadzie § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 września 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 74, poz. 522) Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia co następuje:

1) Wspomniany dodatek przysługuje od dnia pierwszego najbliższego miesiąca po powierzeniu nauczycielowi obowiązków wychowawcy.

2) Dodatek ten należy wypłacać przez czas, na który zostały powierzone nauczycielowi obowiązki wychowawcy przy uwzględnieniu postanowień § 41 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19. XII. 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 781). Gdy więc obowiązki wychowawcy powierzono na cały rok szkolny — dodatek służbowy należy wypłacać przez 12 miesięcy.

3) Dodatek za wychowawstwo przysługuje wszystkim nauczycielom średnich zakładów nauko-

wych, pełniących czynności wychowawców — a więc także i nauczycielom średnich szkół zawodowych.

4) Dodatek ten przysługuje również nauczycielom, pozostającym na etacie liceum pedagogicznego względnie pedagogium a pełniącym obowiązki wychowawców w szkołach ćwiczeń.

5) Nauczycielom kontraktowym należy przyznawać dodatek za wychowawstwo na zasadach przyjętych dla nauczycieli etatowych.

6) Dodatek za wychowawstwo klasowe należy wypłacać niezależnie od dodatku służbowego za godziny nadliczbowe, ponieważ § 41 rozporządzenia Rady Ministrów z 19. XII. 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 781) dopuszcza pobieranie przez nauczyciela oprócz jednego dodatku służbowego, również dodatku służbowego z tytułu nauczania lub zajęć w godzinach nadliczbowych.

**Dyrektor Biura Personalnego:**
(—) W. Przybyłowicz.

---

**41.**

Ministerstwo Skarbu.
Nr D. V. 28414/5/38.

Warszawa, dnia 17 listopada 1938 r.

**Opłata stemplowa od podań i poświadczeń.**

Na Nr B. P. 25227/38 z dn. 7 listopada 1938 r.

Do
Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

I. Ministerstwo Skarbu oznajmia, że podania osób prywatnych o wskazanie adresu nauczycieli lub urzędników, którzy są lub byli na służbie państwowej, podlegają opłacie stemplowej w wysokości 5 zł i po 50 gr od każdego załącznika, na mocy art. 145 ustawy o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 64. poz. 404). Wyżej wymienione podania wolne są jednak od opłaty stemplowej w myśl art. 142 pkt 5 u. o. s. o ile składane są przez członków rodzin nauczycieli lub urzędników.

II. Poświadczenie przez urząd państwowy własnoręczności podpisów funkcjonariuszów państwowych podlegają opłacie stemplowej w wysokości 1.50 zł od każdego poświadczonego podpisu na mocy art. 158 u. o. s. Suma jednak opłat za poświadczenie podpisów umieszczona na tym samym dokumencie, nie może przewyższać 5 zł.

III. Poświadczenie przez urząd państwowy zgodności odpisów i wyciągów, sporządzanych przez ten urząd i wydanych stronie, podlega opłacie stemplowej w wysokości 2 zł od każdej pełnej lub zaczętej stronicy na mocy art. 157 ust. 1 u. o. s. Poświadczenie zaś zgodności odpisów i wyciągów sporządzonych przez strony, podlega opłacie w wysokości 1 zł od każdej pełnej lub zaczętej strony na mocy art. 157 ust. 2 pkt. „b" u. o. s. Zgodnie z § 186 rozporządzenia z dnia 10 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 99, poz. 842) opłata, przewidziana w art. 157 u. o. s., nie może przewyższać kwoty, obliczonej w ten sposób, że powierzchnię wszystkich stronic, ustaloną w centymetrach kwadratowych, dzieli się przez 875, a liczbę tą drogą otrzymaną, mnoży się przez właściwą stawkę, wymienioną w art. 157. Jeżeli z podziału przez 875 wynika liczba cała z ułamkiem, to zaokrągla się ją wzwyż do najbliższej liczby całej.

Za Naczelnika Wydziału:
(—) **B. Tomaszewski**
Radca.

---

Ministerstwo Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
Warszawa.

Nr BP-26480/38. Dnia 12 grudnia 1938 r.

**Opłaty stemplowe — wyjaśnienia.**

Przesyła się do wiadomości i stosowania.

**Dyrektor Biura Personalnego:**
(—) W. Przybyłowicz.

---

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.

Nr OP. I-34/17. Katowice, dnia 7 lutego 1939 r.

Inspektoratom Szkolnym, Dyrekcjom szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych oraz Kierownictwom dokształcających szkół zawodowych **w województwie śląskim**

podaje się do wiadomości i stosowania.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr M. Gajer,**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego
Referendarz.

---

**42.**

Ministerstwo Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
Nr II-RG-5605/38.

Warszawa, dnia 3 grudnia 1938.

**Zaliczenie przedmiotów do grupy IV w P. Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publicznego
w Katowicach.

Na pismo z dnia 8 września 1938 r. Nr OP. V-211 c/I/18 Ministerstwo zgadza się na zaliczenie do IV kat. następujących przedmiotów naucza-

nych w Państwowej Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie:

1. Botaniki,
2. Zoologii,
3. Fizyki z meteorologią,
4. Mikrobiologii,
5. Zasad prawa,
6. Matematyki.

**Dyrektor Departamentu:**
(—) J. Firewicz.

---

**43.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr OP. I. 21/5. Katowice, dnia 24 lutego 1939 r.

Inspektoraty Szkolne, Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, Dyrekcje zakładów kształcenia nauczycieli oraz Kierownictwa szkół powszechnych i dokształcających zawodowych

**w województwie śląskim**

oraz Dyrekcja Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego **w Cieszynie**

i Dyrekcja Śl. Konserwatorium Muzycznego **w Katowicach**

**w sprawie zbiórki w szkołach na rzecz „Daru Narodowego 3 Maja".**

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zezwolił pismem z dnia 13 lutego br. Nr II. W. 434/39 na przeprowadzenie w szkołach w czasie od 2 do 9 maja br. jednorazowej nadzwyczajnej zbiórki na rzecz „Daru Narodowego 3 Maja".

Zbiórka powinna mieć charakter najzupełniej dobrowolny, przy czym składki młodzieży szkolnej nie mogą przekraczać norm zastrzeżonych w okólniku Ministr. Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego nr 80 z dnia 22 sierpnia 1936 r. Nr II. P-5000/36 (Gaz. Urzęd. Wojew. Śl. Dział Admin. Szkolnej nr 9 z 21. IX. 1936 r., poz. 174).

Zbiórkę organizują: **Towarzystwo Czytelni Ludowych w Poznaniu** na terenie górnośląskiej **i Polska Macierz Szkolna** na terenie cieszyńskiej części województwa śląskiego.

Za Wojewodę:
(—) **M. Zawidzki,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

**44.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Nr OP. I. 50/98. Katowice, dnia 8 lutego 1939 r.

**w sprawie zbiórki znaczków pocztowych na PBK.**

Inspektoraty Szkolne, Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, Dyrekcje zakładów kształcenia nauczycieli oraz Kierownictwa szkół powszechnych i dokształcających zawodowych

**w województwie śląskim.**

Zarząd Naczelny Stowarzyszenia wyższej użyteczności „Polskiego Białego Krzyża" zainicjował akcję zbiórki znaczka pocztowego na terenie całej Polski i w ramach organizacyjnych powołał do życia specjalny dział pod nazwą „Dział Filatelistyczny P. B. K." (Warszawa, Al. Jerozolimska 24, m. 3) — celem zebrania funduszów na akcję oświatową w wojsku.

Z uwagi na swój cel, powyższa akcja Polskiego Białego Krzyża zasługuje na poparcie.

Zbierane mogą być wszystkie znaczki zarówno krajowe, jak i zagraniczne, spośród zaś pocztowych znaczków krajowych — znaczki używane tak w korespondencji prywatnej, jak i urzędowej.

Doceniając akcję Polskiego Białego Krzyża, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego nie widzi przeszkód, aby we władzach szkolnych i zakładach naukowych zorganizowano zbieranie i oddawanie do dyspozycji Polskiego Białego Krzyża znaczków z przesyłek, odbieranych w urzędzie i poza urzędem.

Techniczna strona zbiórki:

Zużyte znaczki pocztowe zbiera wyznaczona przez Pana Inspektora Szkolnego, Dyrektora, Kierownika osoba z tych kopert, które podlegają zniszczeniu w myśl obowiązujących przepisów kancelaryjno-biurowych. Znaczki pocztowe (wycina) oddziela się od kopert w ten sposób, by nie uszkodzić brzegów znaczków. Nie wolno oddzielać znaczków pocztowych wtedy, gdy uwidoczniona na nich data stempla pocztowego ma mieć znaczenie przy załatwianiu sprawy w urzędzie, np. dla oceny, czy odwołanie zostało wniesione we właściwym terminie. Również nie należy oddzielać znaczków pocztowych od korespondencji adresowanej na nazwiska poszczególnych funkcjonariuszów urzędu bez ich zgody.

Zebrane zużyte znaczki pocztowe funkcjonariusz (pracownik) trudniący się tą zbiórką, będzie wręczał upoważnionemu przedstawicielowi miejscowej placówki Polskiego Białego Krzyża. W tym celu należy porozumieć się z władzami organizacyjnymi tejże placówki, co do terminu i sposobu odbioru zebranych znaczków. W miejscowościach, gdzie brak jest placówki Polskiego Białego Krzyża, należy w tej sprawie działać

w porozumieniu z władzami administracji ogólnej (starostwa) lub samorządowymi (zarządy gmin miejskich lub wiejskich), które współpracują z Polskim Białym Krzyżem.

Za Wojewodę:
(—) **Miłosz Sołtys,**
p. o. Kierownika Oddziału.
Wizytator szkół.

---

**45.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr OP. I-60/a/2. Katowice, dnia 11 lutego 1939 r.

**W sprawie przyznania nagrody przechodniej za wodną wycieczkę w r. 1938.**

Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących i Dyrekcje zakładów kształcenia nauczycieli **w województwie śląskim.**

Nagrodę przechodnią za zespołową wakacyjną wyprawę wodną uczniów szkół średnich województwa śląskiego za rok 1938 przyznał Pan Wojewoda Śląski, na wniosek powołanego przez Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego — sądu konkursowego, Liceum Handlowemu Miejskiego Instytutu kształcenia handlowego w Chorzowie, którego zespół, złożony z uczniów klasy I-ej licealnej: Władysława Koczuta, Leszka Rzeszowskiego i Henryka Winklera, odbył 600 kilometrową wycieczkę wodną na kajakach z ożaglowaniem wzdłuż trasy: Narocz — Wilno i Grodno—Augustów—Łomża, urozmaiconą bocznymi wycieczkami krajoznawczymi, czyniąc zadość warunkom konkursu, ogłoszonego w numerze 2 „Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego — Dział Administracji Szkolnej“ z r. 1938. Zespół ten wykazał poważną znajomość spraw żeglarskich i wodnych, inicjatywę w planowaniu wyprawy i doświadczenie przy pokonaniu trudnej trasy, jaką jest Biebrza. Szkole zwycięskiego zespołu przysługuje w myśl ust. IV. Statutu nagrody przechodniej prawo bezpłatnego wypożyczenia składanych łodzi wioślarskich półrazowych na czas kolonii i obozów wakacyjnych w r. 1939 z Sekcji Wychowania Morskiego Młodzieży przy Okręgu L. M. K. w Katowicach.

Dyrekcje szkół zechcą zgłosić powyższy wynik bądź to przez wywieszenie odpisu okólnika wraz ze statutem nagrody na tablicy ogłoszeń szkolnych, bądź też przez odczytanie obu pism z okazji odbywających się zebrań szkolnych, zwłaszcza klas IV-tych gimnazjalnych i klas licealnych.

Równocześnie przypomina się wskazania, zawarte w okólniku z dnia 22 marca 1938 r. nr OP. I-61 a/3 o nagrodzie przechodniej Wojewody Śląskiego.

Za Wojewodę:
(—) **M. Zawidzki,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

**46.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr OP. I-41/3. Katowice, dnia 7 lutego 1939 r.

**KONKURSY**

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego ogłasza

**KONKURSY**

**na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych:**

1. w Publ. Szkole Powsz. I stopnia **Łagiewniki Wielkie** (Obwód szkolny Lubliniec). — Mieszkanie służbowe w budynku szkolnym.
2. w Publ. Szkole Powsz. I stopnia **Kamieńskie Młyny** (Obwód Szkolny Lubliniec). — Mieszkanie służbowe w budynku szkolnym.
3. w Publ. Szkole Powsz. I stopnia **Kuczów** (Obwód szkolny Lubliniec). — Mieszkanie służbowe w budynku szkolnym.
4. w Publ. Szkole Powsz. II stopnia **Baranowice** (Obwód Szkolny Rybnik). — Mieszkanie służb. w budynku szkolnym.

Podania o nadanie powyższych stanowisk wnosić należy w drodze służbowej do właściwego Inspektoratu Szkolnego w terminie 8-tygodniowym od daty ogłoszenia niniejszego konkursu.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr M. Gajer,**
p. o. Kierownika Oddz. I. Ogólnego
Referendarz.

---

**Magistrat miasta Mikołowa ogłasza**

**KONKURS**

**na stanowisko kierownika Publicznej Szkoły Dokształcającej Zawodowej w Mikołowie.**

O stanowisko to może ubiegać się osoba, która:

1) posiada dyplom nauczyciela Szkoły Dokształcającej, uprawniający do nauczania przedmiotów zawodowych,

2) posiada conajmniej pięcioletnią praktykę nauczycielską w Szkole Dokształcającej Zawodowej.

Do stanowiska tego przywiązane jest uposażenie przewidziane w art. 50 i 54 ust. up. funkcj. państw. i wojska z dnia 9. X. 1923 r. (Dz. U. R. Numer 116, poz. 924) oraz ustawy z dnia 8. VII. 1925 r. w przedmiocie upos. funkcj. Wojew. Śl. (Dz. U. Śl. Nr 11, poz. 28).

Podania zaopatrzone potrzebnymi dokumentami wnosić należy do Magistratu m. Mikołowa w ciągu 6 tygodni od daty ogłoszenia konkursu.

Mikołów, dnia 9 lutego 1939 r. 1546

**Magistrat**
(—) Koj, burmistrz.

47.

## RUCH SŁUŻBOWY

**urzędników i funkcjonariuszów niższych w dziale administracji szkolnej**

**za okres od 1. IV. 1938 r. do 31. XII. 1938 r.**

**Mianowania urzędników.**

**Minister mianował:**

1. Inż. Ornatkiewicza Michała, nauczyciela Śl. Techn. Zak. Nauk. w Katowicach p. o. wizytatora szkół zawodowych, wizytatorem szkół w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim — Wydz. Ośw. Publ. w Katowicach, z dniem 1. XI. 1938 r.
2. Jamrozka Aleksandra, prowiz. podinspektora szkolnego p. o. inspektora szkolnego na obwód szkolny cieszyński, inspektorem szkolnym, z dniem 1. IX. 1938 r.
3. Dr Langiego Stanisława, prowiz. podinspektora szkolnego w Częstochowie, prowiz. inspektorem szkolnym na obwód szkolny chorzowski, z dniem 1. XI. 1938 r.
4. Dr Schmidta Oskara, prowiz. podinspektora szkoln., p. o. inspektora szk., prow. inspektorem szkoln. na obwód szkolny bielski, z dniem 1. IX. 1938 r.
5. Czyżyka Kazimierza, profesora Państw. Gimnazjum nr 684 w Rybniku, porowiz. podinspektorem szkoln. na obwód szkolny rybnicki, z dniem 1. IX. 1938 r.
6. Dobrowolskiego Aleksandra, kierownika Publicznej Szkoły Powsz. nr 4 w Janowie, prowiz. podinspektorem szkolnym na obwód szkolny cieszyński, z dniem 1. X. 1938 r.
7. Sylwestra Antoniego, nauczyciela p. o. kierownika Publ. Szkoły Powsz. nr 1 w Radzionkowie, prowizorycznym podinspektorem szkolnym na obwód szkolny rybnicki, z dniem 1. X. 1938 r.

**Wojewoda Śląski mianował:**

1. Dachnowskiego Engelberta, prow. sekretarzem administracyjnym w Inspektoracie Szkoln. w Chorzowie, z dniem 1. XII. 1938 r.
2. Kota Wilhelma prowiz. sekretarzem administracyjnym w Inspektoracie Szkolnym w Tarnowskich Górach, z dniem 1. XI. 1938 r.
3. Bujoka Henryka, prowiz. pomocn. woźnego, prowizorycznym kancelistą w Urzędzie Wojew. Śl. — Wydz. Ośw. Publ. w Katowicach, z dniem 1. IX. 1938 r.

4) Skolika Jana, prowiz. pomocniczego woźnego, prowizorycznm kancelistą w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim — Wydziale Ośw. Publ. w Katowicach, z dniem 1. VIII. 1938 r.

**Mianowania funkcjonariuszów niższych.**

**Wojewoda Śląski mianował:**

1. Adamskiego Jana prowiz. woźnym w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim — Wydz. Ośw. Publ. w Katowicach, z dniem 1. VII. 1938 r.
2. Bujoka Henryka, prowiz. pomocniczym woźnym w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim — Wydz .Ośw. Publ. w Katowicach, z dniem 1. V. 1938 r.
3. Larysza Maksymiliana prowiz. woźnym w Państw. Gimn. M. w Mysłowicach, z dniem 1. IX. 1938 r.
4. Skolika Jana prowiz. pomocn. woźnym w Urzędzie Wojew. Śl. — Wydz. Ośw. Publ. z dniem 1. V. 1938 r.
5. Walka Karola prowiz. woźnym w Państw. Gimn. nr 862 w Bielsku, z dniem 1. VII. 1938 r.

**Wojewoda Śląski dopuścił do służby przygotowawczej:**

1. Mgr Kmiotka Felicjana na stanowisko I kategorii w Urzędzie Wojew. Śl. — Wydz. Ośw. Publ. w Katowicach, z dniem 8. VII. 1938 r.
2. Niemczyka Alfreda na stanowisko II kategorii w Urzędzie Wojew. Śl. — Wydz. Ośw. Publ. w Katowicach, z dniem 24. XII. 1938 r.
3. Sojkę Augustyna na stanowisko II kateg. w Urzędzie Wojew. Śl. — Wydz. Ośw. Publ. w Katowicach z dniem 17. X. 1938 r.
4. Sędzielorza Gerharda na stanowisko II kategorii w Urzędzie Wojew. Śl. — Wydziale Ośw. Publ. w Katowicach z dniem 30. XI. 1938 r.
5. Szwachę Jerzego na stanowisko II kateg. w Urzędzie Wojew. Ś.l — Wydz. Ośw. Publ. w Katowicach z dniem 16. XI. 1938 r.
6. Richtera Karola na stanowisko III kategorii w Urzedzie Wojew. Śl. — Wydz. Ośw. Publicznego w Katowicach, z dniem 18. XI. 1938 r.

**Przeniesienia urzędników:**

**Minister przeniósł:**

**a) na własną prośbę:**

1. Mgr Moździerza Zenona, referendarza Urz. Wojew. Śl. — Wydziału Ośw. Publ. w Katowicach, do Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie, z dniem 1. VI. 1938 r.
2. Muchę Józefa, inspektora Szkolnego w Tczewie Kuratorium Okr. Szk. Pomorskiego, na równorzędne stanowisko na obwód szkolny katowicki w Katowicach, z dniem 1. IV. 1938 r.
3. Wilczyńską Zofię, prowiz. podinspektora szkolnego na obwód szkolny katowicki w Katowicach, na stanowisko nauczycielki Państw. Gimn. nr 866 w Katowicach, z dniem 1 IX. 1938 r.

**b) dla dobra służby:**

1. Mittka Franciszka, inspektora szk. na obwód szkolny chorzowski w Chorzowie, na równorzędne stanowisko w Brzeżanach Kurat. Okr. Szk. Lwowskiego, z dniem 1. IX. 1938 r.

**Awanse:**

**a) urzędników:**

1. Inż. Knichowiecki Czesław, wizytator szkół w Urzędzie Wojew. Śl. — Wydziale Ośw. Publiczn., awansował z grupy VI do grupy V z dniem 1. IV. 1938 r.
2. Pszczółka Paweł, wizytator szkół w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim — Wydziale Ośw. Publicznego w Katowicach, awansował z grupy VI do grupy V z dniem 1. IV. 1938 r.
3. Mgr Gruszka Edward, referendarz p. o. wizytatora szkół w Urzędzie Wojew. Śl. — Wydz. Oświecenia Publicznego w Katowicach, awansował z gr. VII do grupy VI z dniem 1. IV. 1938 r.

4. Mirek Józef, prowiz. referendarz Urzędu Wojew. Śląskiego — Wydziału Ośw. Publ. w Katowicach, awansował z grupy VII do grupy VI z dniem 1. IV. 1938 r.
5. Skałka Tadeusz, prowiz. podinspektor szkolny na obwód szkolny katowicki, awansował z grupy VII do grupy VI z dniem 1. IV. 1938 r.

**b) funkcjonariuszów niższych:**

1. Rogoc Sylwester, prowiz. woźny Państw. Gimnazjum w Piekarach Śl., awansował z grupy XI do grupy X z dniem 1. VII. 1938 r.
2. Walek Karol, prowiz. woźny w Państw. Gimn. nr 862 w Bielsku, awansował z grupy XI do grupy X z dniem 1. VIII. 1938 r.

**Wystąpienie ze służby:**

1. Mgr Szybińska Kazimiera, praktykant na stanowisku I kategorii w Urzędzie Wojew. Śl. — Wydz. Ośw. Publicznego w Katowicach, z dniem 31. VII. 1938 r.

**Przeniesienia w stan spoczynku:**

**Wojewoda Śląski przeniósł w stan spoczynku:**

**a) urzędników:**

1. Koźleckiego Stanisława, rejestratora Urzędu Wojewódzkiego Śl. — Wydz. Ośw. Publ. w Katowicach, z dniem 31. VII. 1938 r.

**b) funkcjonariuszów niższych:**

1. Florczyka Jana, starszego woźnego w Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku, z dniem 31. VII. 1938 r.
2. Kulawika Feliksa, starszego woźnego Państw. Gimnazjum nr 867 w Chorzowie, z dniem 31. VII. 38.
3. Kuscha Teodora, starszego woźnego Państw. Gimnazjum nr 868 w Chorzowie, z dniem 31. VII. 38.
4. Larysza Jana, starszego woźnego w Państw. Gimnazjum w Mysłowicach, z dniem 31. VII. 1938 r.
5. Małego Antoniego, starszego woźnego w Państw. Szkole Przemysłowej w Bielsku, z dniem 31. VII. 1938 r.

---

## 48.

## RUCH SŁUŻBOWY
### w szkołach w województwie śląskim za miesiąc grudzień 1938 r.

### I. MIANOWANIA.

**Wojewoda Śląski mianował:**

**a) w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym:**

1) Zbijowskiego Wiktora nauczycielem Państwowego Gimnazjum w Jabłonkowie z dniem 1. XI. 1938 r.

**b) w szkolnictwie powszechn. w drodze konkursu:**

1) Simka Jana kierownikiem Publicznej Szkoły Powsz. w Książenicach z dniem 1. XII. 1938 r.

**Inspektorowie Szkolni mianowali w szkołach powsz.:**

1) Bacię Władysława nauczycielem Publ. Szk. Powsz. nr 3 w Lipinach Śl., z dniem 1. XII. 1938 r.
2) Binka Jana nauczycielem Publ. Szkoły Powszechn. nr 1 w Bielsku-Aleksandrowicach z dniem 1. XII. 1938 r.
3) Borgieła Antoniego nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej w Strumieniu, z dniem 1. XII. 1938 r.
4) Brableca Zbigniewa nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej nr 2 w Nowym Bytomiu z dniem 1. XII. 1938 r.
5) Burzykównę Szarlottę nauczycielką Publ. Szkoły Powsz. nr 2 w Rudzie Śl. z dniem 1. XII. 1938 r.
6) Dudziakównę Annę nauczycielką Publ. Szkoły Powszechnej nr 10 w Katowicach z dniem 1. XII. 38.
7) Fojcika Bonifacego nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej nr 4 w Lipinach Śl. z dn. 1. XII. 38 r.
8) Francuza Rudolfa nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej w Chybiu z dniem 1. XII. 1938 r.
9) Hanusa Józefa nauczycielem Publ. Szkoły Powsz. nr 3 w Chropaczowie z dniem 1. XII. 1938 r.
10) Kajzerównę Magdalenę nauczycielką Publ. Szkoły Powsz. nr 2 w Orzegowie, z dniem 1. XII. 1938 r.
11) Kolanowskiego Józefa nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej nr 3 w Łagiewnikach Śl. z dniem 1. XII. 1938 r.
12) Koniecznego Wincentego nauczycielem Publicznej Szkoły Powsz. nr 3 w Brzezinach Śląskich z dniem 1. XII. 1938 r.
13) Korfantego Wiktora nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej nr 5 w Nowym Bytomiu z dniem 1. XII. 1938 r.
14) Kuliszewskiego Leona nauczycielem Publ. Szkoły Powsz. nr 3 w Orzegowie z dniem 1. XII. 1938 r.
15) Łaszka Zenona nauczycielem Publ. Szkoły Powsz. nr 5 w Wielkich Hajdukach z dniem 1. XII. 1938 r.
16) Legierską Emilię nauczycielką Publ. Szkoły Powsz. w Bronowie z dniem 1. XII. 1938 r.
17) Łonicką Czesławę nauczycielką Publ. Szkoły Powszechnej nr 1 w Rudzie Śl. z dniem 1. XII. 1938.
18) Majcherczyka Leopolda nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej nr 3 w Łagiewnikach Śl. z dniem 1. XII. 1938 r.
19) Mariańczyka Franciszka nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej nr 4 w Wielkich Hajdukach z dniem 1. XII. 1938 r.
20) Motyczyńską Irenę nauczycielką Publ. Szkoły Powszechnej nr 9 w Chorzowie z dniem 1. XII. 1938.
21) Musiołównę Wiktorię nauczycielką Publ. Szkoły Powszechnej nr 3 w Brzozowicach - Kamieniu, z dniem 1. XII. 1938 r.
22) Natkańca Michała nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej nr 3 w Piekarach Śl., z dniem 1. XII. 1938 r.
23) Niedbałę Jerzego nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej nr 12 w Katowicach z dniem 16. XII. 1938 r.
24) Niewiedziołównę Klarę nauczycielką Publ. Szkoły Powszechnej nr 5 w Bielszowicach z dn. 16. XII. 1938 r.
25) Ogonównę Wiktorię nauczycielką Publ. Szkoły Powszechnej nr 2 w Lipinach Śl. z dniem 1. XII. 1938 r.
26) Pethę Józefa nauczycielem Publ. Szkoły Powsz. nr 1 w Goduli z dniem 1. XII. 1938 r.
27) Płokównę Helenę nauczycielką Publ. Szkoły Powszechnej nr 1 w Orzegowie, z dniem 1. XII. 1938.

28) Sieroniównę Annę nauczycielką Publ. Szkoły Powszechnej nr 3 w Rudzie Śl. z dniem 1. XII. 1938.
29) Sklarka Edwarda nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej nr 1 w Orzegowie z dniem 1. XII. 1938.
30) Skrzypulca Henryka nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej nr 2 w Nowym Bytomiu z dniem 1. XII. 1938 r.
31) Tyczkę Eleonorę nauczycielką Publ. Szkoły Powsz. nr 1 w Dąbrówce Wielkiej z dniem 1. XII. 1938 r.
32) Wardzalankę Marię nauczycielką Publ. Szkoły Powszechnej nr 1 w Lublińcu z dniem 1. XII. 1938 r.
33) Widerę Augustyna nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej nr 1 w Piekarach Śl. z dniem 1. XII. 1938 r.
34) Wolnego Jerzego nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej nr 2 w Brzozowicach-Kamieniu z dniem 1. XII. 1938 r.
35) Woźniczkę Romana nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej w Rybnej z dniem 1. XII. 1938 r.
36) Wylężka Wojciecha nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej nr 1 w Goduli z dniem 1. XII. 1938 r.
37) Żurkowską Helenę nauczycielką Publ. Szkoły Powszechnej w Chwałowicach z dniem 1. XII. 1938.

## II. PRZENIESIENIA.

**Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przeniósł ze względów organizacyjnych:**

**a) w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym:**

1) Kotajnego Jana, dyrektora Państw. Gimn. w Rybniku, na stanowisko równorzędne do Państw. Gimn. nr 863 w Cieszynie Zachodnim, z dniem 1. XII. 1938 r.

**b) w szkolnictwie zawodowym:**

1) Chromika Józefa, nauczyciela Państw. Gimn. Kupieckiego w Warszawie, do Państw. Gimn. Kupieckiego w Orłowej z dniem 1. XI. 1938 r.
2) Czarnieckiego Ludwika, nauczyciela Państw. Gimn. Mechan. w Tarnopolu, do Państw. Szkoły Przemysłowej w Karwinie, z dniem 1. XI. 1938 r.
3) Wierzbickiego Wacława, nauczyciela Państwowej Szkoły w Krakowie, do Państw. Szkoły Przemysł. w Karwinie z dniem 1. XI. 1938 r.

**Wojewoda Śląski przeniósł:**

**A) w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym:**

**a) na własną prośbę:**

1) Bandurę Wacława, nauczyciela Państw. Gimn. im Małachowskiego w Płocku, do Państw. Gimnazjum w Orłowej z dniem 1. XI. 1938 r.
2) Chamułę Wawrzyńca, nauczyciela Państw. Szkoły Przem. Drzewnego w Kołomyji, do Państw. Gimn. nr 2 w Orłowej z dniem 18. XI. 1938 r.
3) Dr Domagalskiego Władysława, nauczyciela Publ. Szkoły Powsz. nr 7 w Sosnowcu, do Państw. Gimnazjum nr 2 w Orłowej z dniem 1. XI. 1938 r
4) Grzbielę Józefa, nauczyciela Publicznej Szkoły Powszechnej nr 26 w Katowicach, do Państw. Liceum i Gimn. w Katowicach z dniem 1. XII. 1938 r.
5) Klusa Jana, nauczyciela Państw. Liceum Pedagogicznego w Rogoźnie, do Państw. Liceum i Gimn. nr 863 w Cieszynie Zachodnim z dniem 1. XI. 1938.
6) Koziela Adolfa, nauczyciela Publ. Szkoły Powsz. nr 16 w Krakowie, do Państw. Gimn. w Jabłonkowie z dniem 1. XI. 1938 r.
7) Łuczyńskiego Dionizego, nauczyciela Państw. Liceum i Gimnazjum nr 2 w Stanisławowie, do Państwowego Gimn. w Boguminie z dniem 26. XI. 38.
8) Ożanę Pawła, nauczyciela Państw. Gimn. i Liceum w Działdowie, do Państwow. Gimn. w Boguminie z dniem 1. XI. 1938 r.
9) Pykę Hieronima, nauczyciela Państw. Gimn. nr 1 w Kołomyji, do Państw. Gimnazjum w Boguminie z dniem 1. XI. 1938 r.
10) Rysia Bronisława, nauczyciela Państw. Gimnazjum w Olkuszu, do Państw. Gimnazjum w Boguminie, z dniem 1. XI. 1938 r.
11) Stworzenia Michała, nauczyciela Państw, Gimn. im. hetm. Tarnowskiego w Tarnobrzegu, do Państwowego Gimnazjum w Jabłonkowie z dniem 28. XI. 1938 r.
12) Targa Alojzego, nauczyciela Państw. Liceum i Gimnazjum w Lublińcu, do Państw. Gimn. w Boguminie, z dniem 26. X. 1938 r.
13) Wojakowskiego Zenona, nauczyciela Państw. Gimn. im. J. Korzeniowskiego w Brodach, do Państwow. Gimn. nr 1 w Orłowej z dniem 11. XI. 1938 r.

**b) ze względów organizacyjnych:**

1) Dominika Walentego, nauczyciela Państwow. Gimn. w Rybniku, do Państw. Gimn. nr 863 w Cieszynie Zachodnim z dniem 22. XI. 1938 r.
2) Jachymiaka Stanisława, nauczyciela Państwow. Liceum i Gimn. w Piekarach Śl., do Państw. Gimn. w Boguminie z dniem 5. XI. 1938 r.
3) Dra Jakubowskiego Józefa, nauczyciela Państwow. Liceum i Gimn. nr 868 w Chorzowie, do Państw. Gimn. w Boguminie z dniem 18. XI. 1938 r.
4) Janiczaka Walentego, nauczyciela Państw. Liceum i Gimn. nr 861 w Bielsku, do Państw. Gimn. w Boguminie z dniem 27. X. 1938 r.
5) Mateja Jana, nauczyciela Państw. Liceum Pedagogicznego w Cieszynie do Państw. Gimn. w Jabłonkowie z dniem 18. XI. 1938 r.
6) Dra Röhricha Rudolfa, nauczyciela Państw. Liceum i Gimn. nr 862 w Bielsku, do Państw. Gimn. z jęz. wykładowym niem. w Boguminie z dniem 17. XI. 1938 r.
7) Dra Zarembę Jana, nauczyciela Państwow. Liceum i Gimn. w Mysłowicach, do Państw. Gimn. z niem. jęz. nauczania w Boguminie z dniem 3. XI. 1938 r.
8) Żagana Artura, nauczyciela Państw. Liceum i Gimn. nr 867 w Chorzowie, do Państw. Gimn. z niem. jęz. nauczania w Boguminie z dniem 12. XI. 1938 r.
9) Dra Żmudę Franciszka, nauczyciela Państw. Liceum i Gimn. nr 861 w Bielsku, do Państw. Gimn. z niem. jęz. naucz. w Boguminie z dniem 20. XI. 1938 r.

**B) w zakładach kształcenia nauczycieli**

**a) na własną prośbę:**

1) Dra Olchawiankę Marię, nauczycielkę Państw. Liceum i Gimn w Zaleszczykach, do Państw. Liceum Pedagogicznego w Cieszynie z dniem 1. XI. 1938.
2) Pilarzównę Emilię, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej nr 2 w Czerwionce, do Szkoły Ćwiczeń

przy Państw. Liceum Pedagogicznym w Cieszynie z dniem 6. XII. 1938 r.

C. **w szkolnictwie zawodowym**

**a) na własną prośbę;**

1) Araszkiewiczównę Marię, nauczycielkę Państwow. Szkoły Zawdow. Ż. w Sosnowcu, do Państwowej Szkoły Zawodow. Żeńskiej w Karwinie z dniem 11. XI. 1938 r.

D. **w szkolnictwie powszechnym**

**a) na własną prośbę:**

1) Almstädta Konrada, nauczyciela Publ. Szkoły Powszechnej w Daleszycach, do Publ. Szkoły Powsz. nr 2 w Ruptawie z dniem 1. XII. 1938 r.
2) Apollównę Marię, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej nr 1 w Czerwionce, do Publiczn. Szkoły Powszechnej nr 1 w Mikołowie z dniem 1. XII. 1938.
3) Chadajównę Karolinę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej w Starzawie, do Publ. Szkoły Wydziałowej w Trzyńcu z dniem 1. XII. 1938 r.
4) Czugałę Ludwika, nauczyciela Publ. Szkoły Powsz. w Czemiernikach, do Publ. Szkoły Wydziałowej w Boguminie Nowym z dniem 28. XI. 1938 r.
5) Dominikową Salomeę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej nr 4 w Rydułtowach, do Publicznej Szkoły Ludowej w Cieszynie Zachodnim z dniem 7. XII. 1938 r.
6) Kaszubową Marię, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej w Klimontowie, do Publ. Szkoły Powsz. nr 28 w Chorzowie z dniem 1. XII. 1938 r.
7) Krasińskiego Stefana, nauczyciela Publ. Szkoły Powszechnej w Janowcu Kościelnym, do Publ. Szkoły Wydziałowej w Suchej Średniej z dniem 28. XI. 1938 r.
8) Krentza Hugona, nauczyciela Publicznej Szkoły Powszechnej w Sejnach, do Publ. Szkoły Wydziałowej w Stonawie z dniem 28. XI. 1938 r.
9) Krentzową Jadwigę nauczycielkę Publicznej Szkoły Powszechnej w Aleksandrowie, do Publ. Szkoły Ludowej nr 1 w Stonawie z dniem 28. XI. 1938 r.
10) Kucikową Alicję, nauczycielkę Publ. Szkoły Powsz. w Biertawicach, do Publ. Szkoły Powsz. w Mazańcowicach z dniem 1. XII. 1938 r.
11) Lenarta Ludwika, nauczyciela Publ. Szkoły Powsz. w Boguszowicach, do Publ. Szkoły Powsz. nr 5 w Czechowicach z dniem 1. XII. 1938 r.
12) Morlińską Janinę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powsz. nr 4 w Rydułtowach, do Publ. Szkoły Powsz. nr 1 w Imielinie z dniem 1. XII. 1938 r.
13) Pasierbkową Władysławę, nauczycielkę Publicznej Szkoły Powsz. w Bestwince, do Publ. Szkoły Powszechnej nr 3 w Czechowicach z dniem 1. XII. 1938 r.
14) Pyzika Stanisława, kierownika Publ. Szkoły Powszechnej w Leszczynach, na stanowisko nauczyciela do Publicznej Szkoły Powsz. nr 1 w Rybniku z dniem 1. XII. 1938 r.
15) Rakównę Jadwigę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej w Baranowicach, do Publ. Szkoły Powszechnej nr 11 w Chorzowie z dniem 1. XII. 1938.
16) Romanowską Władysławę, nauczycielkę Publicznej Szkoły Powsz. w Chybiu do Publ. Szkoły Powsz. nr 4 w Mysłwicach z dniem 1. XII. 1938 r.
17) Ryłkę Jana, nauczyciela Publ. Szkoły Powszechnej w Leszczynach, do Publ. Szkoły Powsz. w Nawsiu z dniem 28. XI. 1938 r.
18) Statecznego Józefa, nauczyciela Publ. Szkoły Powszechnej w Chwałowicach, do Publ. Szkoły Powszechnej nr 3 w Brzezinach Śl. z dniem 1. XII. 1938 r.
19) Ślusarka Ignacego, nauczyciela Publ. Szkoły Powszechnej w Kowalach, do Publ. Szkoły Wydziałowej w Pietwałdzie z dniem 28.. XI. 1938 r.
20) Twarowską Marię, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej nr 11 w Sosnowcu, do Publ. Szkoły Powszechnej nr 4 w Mysłowicach z dniem 1. XII. 38.
21) Winklerową Józefę, nauczycielkę Publiczn. Szkoły Powszechnej w Kokoszycach, do Publ. Szkoły Powszechnej w Pawłowicach z dniem 1. XII. 1938 r.

**b) ze względów rganizacyjnych:**

1) Cypriana Jana, nauczyciela Publ. Szkoły Powsz. w Koniakowie, do Publ. Szkoły Powszechnej nr 4 w Ustroniu z dniem 1. XII. 1938 r.
2) Stawowiankę Bronisławę, nauczycielkę Publicznej Szkoły Powszechnej nr 2 w Czechowicach, do Publicznej Szkoły Wydziałowej w Jabłonkowie z dn. 1. XII. 1938 r.

### III. Unieważnienie przeniesienia.

**Wojewoda Śląski unieważnił dekrety przeniesień w szkolnictwie powszechnym:**

1) Kozłównej Marii, nauczycielki Publ. Szkoły Powsz. nr 1 w Skoczowie, przeniesionej z dniem 20. X. 38 do Publicznej Szkoły Ludowej w Stonawie.
2) Wilińskiego Franciszka, nauczyciela Publ. Szkoły Powszechnej w Busku, przeniesionego z dniem 1. XI. 1938 r. do Publicznej Szkoły Powsz. w Bykowinie.

### IV. Rezygnacja z przeniesienia.

1) Szarowski Jan, kierownik Publ. Szkoły Powsz. w Dzięgielowie, przeniesiony z dniem 19. X. 1938 na stanowisko równorzędne do Łaz, zrezygnował z przeniesienia.

### V. Zwolnienia.

A. **Wojewoda Śląski przeniósł w stan spoczynku:**

**a) w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym:**

1) Kąckiego Albina, profesora Państw. Gimn. nr 867 w Chorzowie z dniem 31. XII. 1938 r,

**b) w szkolnictwie zawodowym:**

1) Dra Tomkiewicza Józefa, profesora Państw. Wyższej Szkoły Gosp. Wiejsk. w Cieszynie z dniem 31. XII. 1938 r.

**c) w szkolnictwie powszechnym:**

1) Adlofównę Marię, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej nr 2 w Starym Bielsku z dniem 31. XII. 1938 r.
2) Kukucza Rudolfa, kierownika Publ. Szkoły Powsz. nr 2 w Skoczowie z dniem 31. XII. 1938 r.

B. **Dobrowolnie wystąpili ze służby nauczycielskiej:**

**a) w szkolnictwie powszechnym:**

1) Sochacz Franciszek, nauczyciel Publ. Szkoły Ludowej w Karwinie z dniem 31. XII. 1938 r.

2) Szewieczek Maksymilian, nauczyciel Publ. Szkoły Powszechnej w Pietwałdzie z dniem 30. XI. 1938 r.

### VI. Zmarli.

a) w szkolnictwie powszechnym:

1) Adamkowa Aniela, nauczycielka Publ. Szkoły Powszechnej nr 1 w Nowej Wsi w dniu 25. XII. 1938.
2) Diłaj Marian, nauczyciel Publ. Szkoły Powsz. nr 8 w Wielkich Hajdukach, w dniu 20. XII. 1938 r.
3) Florkówna Stanisława, nauczycielka Publ. Szkoły Powsz. w Orzepowicach, w dniu 27. XII. 1938 r.
4) Pogorzałkówna Gertruda, nauczycielka Publicznej Szkoły Powsz. nr 2 w Radzionkowie, w dniu 16. XII. 1938 r.
5) Ślusarek Konstanty, kierownik Publ. Szkoły Powszechnej w Baranowicach, w dniu 30. XII. 1938.

---

## RUCH SŁUŻBOWY
### w szkołach w województwie śląskim
### za miesiąc styczeń 1939 r.

### I. MIANOWANIA.

Wojewoda Śląski mianował

a) w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym:

1) Nardellego Waltera nauczycielem Państw. Gimnazjum nr 868 w Chorzowie z dniem 1. I. 1939 r.

b) w szkolnictwie zawodowym:

1) Ks. Cynara Stanisława nauczycielem w Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych w Katowicach z dniem 1. I. 1939 r.
2) Stelera Pawła nauczycielem w Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych w Katowicach z dniem 1. I. 1939 r.

Inspektorowie szkolni mianowali w szkołach powsz.:

1) Bodzianowskiego Hieronima nauczycielem Publicznej Szkoły Powsz. w Dyrdach z dniem 1. I. 1939.
2) Buschmanównę Elżbietę nauczycielką Publ. Szkoły Powsz. nr 31 w Katowicach z dniem 1. I. 1939 r.
3) Dospilównę Jadwigę nauczycielką Publicznej Szkoły Powszechnej w Kończycach z dniem 1. I. 1939.
4) Flammównę Irenę nauczycielką Publicznej Szkoły Powszechnej nr 10 w Siemianowicach z dniem 1. I. 1939 r.
5) Kalusównę Joannę nauczycielką Publicznej Szkoły Powszechnej nr 3 w Dąbrówce Małej z dniem 1. I. 1939 r.
6) Kamińskiego Wilhelma nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej w Psarach z dniem 1. I. 1939 r.
7) Kluka Kazimierza nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej w Glinicy z dniem 1. I. 1939 r.
8) Leśniewskiego Mariana nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej w Bieruniu Nowym z dniem 1. I. 39.
9) Łapkównę Genowefę nauczycielką Publ. Szkoły Powszechnej w Strzebiniu z dniem 1. I. 1939 r.
10) Marka Alojzego nauczycielem Publ. Szkoły Powsz. nr 1 w Wełnowcu z dniem 1. I. 1939 r.
11) Mijalskiego Jana nauczycielem Publ. Szkoły Powszechnej w Strzebiniu z dniem 1. I. 1939 r.
12) Mikulcównę Stefanię nauczycielką Publ. Szkoły Powszechnej w Glinicy z dniem 1. I. 1939 r.
13) Molikiewicza Stanisława nauczycielem Publicznej Szkoły Powsz. w Kamienicy z dniem 1. I. 1939 r.
14) Nowakównę Joannę nauczycielką Publ. Szkoły Powszechnej w Droniowicach z dniem 1. I. 1939 r.
15) Pierzyńską Ludmiłę nauczycielką Publicznej Szkoły Powszechnej nr 3 w Janowie z dniem 1. I. 1939 r.
16) Pustelnikównę Jadwigę nauczycielką Publ. Szkoły Powsz. w Miasteczku Śl. z dniem 1. XII. 1938 r.
17) Synowcównę Józefę nauczycielką Publ. Szkoły Powszechnej w Wierzbiu z dniem 1. I. 1939 r.
18) Stankiewicza Bogdana nauczycielem Publ. Szkoły Powsz. w Kochcicach z dniem 1. I. 1939 r.
19) Szczerbicką Zofię nauczycielką Publ. Szkoły Powszechnej w Kalinie z dniem 1. I. 1939 r.
20) Zdębską Zofię nauczycielką Publ. Szkoły Powsz. w Cieszowie z dniem 1. I. 1939 r.

### II. PRZENIESIENIA:

Minister Wyznań Religijnych i Ośw. Publ. przeniósł

a) na własną prośbę:

1) Jarzyńskiego Józefa, dyrektora b. Seminarium Nauczycielskiego w Nowej Wsi, na stanowisko nauczyciela do Państw. Gimn. w Katowicach z dniem 1. I. 1939 r.
2) Hulka Piotra, nauczyciela Publ. Szkoły Powszechnej, p. o. instruktora oświaty pozaszkolnej w Inspektoracie Szkolnym w Pszczynie, na stanowisko instruktora oświaty pozaszkolnej w Inspektoracie w Pszczynie z dniem 1. I. 1939 r.

b) z urzędu:

1) Szymańskiego Kazimierza, kierownika Publicznej Szkoły Powsz. w Dębieńsku Starem, na stanowisko nauczyciela do Publicznej Szkoły Powszechnej w Podlesiu — Kolonii Boera.

Wojewoda Śląski przeniósł:

A) w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym

a) na własną prośbę:

1) Antoszewską Stanisławę, nauczycielke Państw. Gimnazjum w Żorach do Państw. Gimn. w Nowej Wsi z dniem 10. I. 1939 r.
2) Zagana Karola, nauczyciela Państwow. Gimnazjum nr 863 w Cieszynie, do Państw. Liceum i Gimn. w Siemianowicach Śl. z dniem 24. XI. 1938 r.

B) w zakładach kształcenia nauczycieli

a) na własną prośbę:

1) Fielka Józefa, nauczyciela szkoły ćwiczeń przy Państw. Liceum Pedagogicznym Męskim w Cieszynie, do Publicznej Szkoły Powsz. nr 3 w Cieszynie z dniem 10. I. 1939 r.

C) w szkolnictwie zawodowym

a) na własną prośbę:

1) Haftka Mieczysława, nauczyciela Państwow. Gimn. Kupieckiego w Stanisławowie, do Państw. Gimnazjum Kupieckiego w Cieszynie z dniem 1. I. 1939.

**D) w szkolnictwie powszechnym:**

**a) na własną prośbę:**

1) Barnasiową Marię, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej w Woli Drzazgowej, do Publ. Szkoły Powszechnej nr 2 w Brzezince z dniem 1. I. 1939.
2) Białkównę Janinę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej w Matkowie, do Publ. Szkoły Ludowej w Szonowie z dniem 1. I. 1939 r.
3) Chlebka Józefa, nauczyciela kierującego w Publ. Szkole Powsz. w Nowej Wsi Kur. Okr. Szkolnego Warszawskiego, do Publ. Szkoły Wydziałowej w Błędowicach Dolnych z dniem 1. I. 1939 r.
4) Czypionkównę Matyldę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powsz. nr 6 w Radlinie, do Publ. Szkoły Powsz. w Bukowcu, z dniem 10. I. 1939 r.
5) Folwarcznego Gustawa, nauczyciela Publ. Szkoły Powsz. w Czemiernikach, do Publ. Szkoły Wydziałowej w Bystrzycy z dniem 1. I. 1939 r.
6) Folwarczną Józefę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej w Czemiernikach, do Publ. Szkoły Ludowej nr 1 w Bystrzycy z dniem 1. I. 1939 r.
7) Gruszczyka Pawła, nauczyciela Publ. Szkoły Powszechnej nr 2 w Kobielicach, na stanowisko nauczyciela kierującego do Publ. Szkoły Powsz. nr 2 w Żorach z dniem 1. I. 1939 r.
8) Hubarową Balbinę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej w Sławkowie, do Publ. Szkoły Powsz. nr 1 w Brzezince z dniem 10. I. 1939 r.
9) Jeleń Janinę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powsz. nr 11 w Sosnowcu, do Publ. Szkoły Powsz. nr 7 w Mysłowicach z dniem 10. I. 1939 r.
10) Karetową Annę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powsz. nr 25 w Katowicach, do Publ. Szkoły Powsz. nr 2 w Bielsku z dniem 1. I. 1939 r.
11) Książkową Władysławę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powsz. nr 3 w Świętochłowicach, do Publ. Szkoły Wydziałowej w Orłowej z dniem 10. I. 1939 r.
12) Leykównę Janinę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej nr 2 w Wolbromiu, do Publ. Szkoły Powszechnej nr 2 w Nowej Wsi z dniem 1. I. 1939 r.
13) Leykównę Zofię, nauczycielkę Publ. Szkoły Powsz. nr 2 w Wolbromiu, do Publ. Szkoły Powsz. nr 5 w Nowej Wsi z dniem 1. I. 1939 r.
14) Michałkiewiczównę Natalię, nauczycielkę Publicznej Szkoły Powsz. w Włocławku, do Publ. Szkoły Powszechnej nr 2 w Rybniku z dniem 1. I. 1939 r.
15) Minasa Gerharda, nauczyciela Publ. Szkoły Powsz. nr 2 w Goduli, do Publ. Szkoły Powsz. nr 10 w Siemianowicach z dniem 1. I. 1939 r.
16) Morawcową Wilhelminę, nauczycielkę Publicznej Szkoły Powsz. w Marklowicach Dolnych, do Publ. Szkoły Powsz. w Podlesiu z dniem 1. I. 1939.
17) Olchowiankę Janinę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej w Ustrzykach Dolnych, do Publ. Szkoły Powsz. w Chybiu, z dniem 1. I. 1939 r.
18) Pardelównę Janinę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej nr 4 w Nowym Bytomiu, do Publicznej Szkoły Powszechnej nr 25 w Katowicach z dniem 10. I. 1939 r.
19) Pardową Marię, nauczycielkę Publ. Szkoły Powsz. w Porębie, do Publ. Szkoły Powsz. nr 6 w Szopienicach z dniem 1. I. 1939 r.
20) Pasza Emanuela, nauczyciela Publ. Szkoły Powsz. w Kolonii Mała Głusza, do Publ. Szkoły Powsz. nr 2 w Ruptawie z dniem 30. I. 1939.
21) Rogowską Albinę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej w Mirogoszczy, do Publ. Szkoły Powsz. nr 2 w Radlinie z dniem 1. I. 1939 r.
22) Sojkę Andrzeja, nauczyciela Publ. Szkoły Powsz. w Surminie, do Publ. Szkoły Wydziałowej w Gnojniku, z dniem 28. XI. 1938 r.
23) Szajnową Weronikę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej w Haczowie, do Publ. Szkoły Powsz. nr 6 w Szopienicach z dniem 1. I. 1939 r.
24) Szwachułę Józefa, kierownika Publ. Szkoły Powsz. w Słupcu, na stanowisko nauczyciela do Publicznej Szkoły Ludowej w Szonowie, z dniem 1. I. 1939 r.
25) Śmigielską Felicję, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej w Porąbce, do Publiczn. Szkoły Powsz. nr 4 w Rydułtowach z dniem 1. I. 1939 r.
26) Wojcińską Janinę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej w Górze, do Publ. Szkoły Ludowej w Szumbarku z dniem 13. I. 1939 r.
27) Zagałową Helenę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej nr 2 w Myszkowie, do Publ. Szkoły Powszechnej nr 29 w Chorzowie z dniem 1. I. 1939 r.
28) Żurkównę Janinę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powszechnej w Miliszewach, do Publ. Szkoły Ludowej w Rychwałdzie z dniem 28. XI. 1938 r.

**b) ze względów organizacyjnych:**

1) Jergasa Gustawa, nauczyciela Publ. Szkoły Powsz. nr 2 w Żorach, do Publ. Szkoły Powsz. nr 2 w Kobielicach z dniem 1. I. 1939 r.
2) Tenderę Pawła, nauczyciela Publ. Szkoły Powsz. nr 1 w Skoczowie, do Publ. Szkoły Powsz. nr 2 w Cieszynie z dniem 10. I. 1939 r.

**Kurator Okręgu Szkolnego w Poznaniu przeniósł na prośbę:**

1) Górską Janinę, nauczycielkę Publ. Szkoły Powsz. w Wyrach, do Publ. Szkoły Powsz. w Liskowie, z dniem 1. I. 1939 r.

**Wojewoda Śląski przeniósł w stan spoczynku:**

1) Antosza Józefa, nauczyciela Publ. Szkoły Powsz. nr 2 w Szopienicach z dniem 31. I. 1939 r.

**Dobrowolnie wystąpili ze służby**

**a) w szkolnictwie powszechnym:**

1) Boruch Michał, nauczyciel Publ. Szkoły Ludowej w Rychwałdzie z dniem 30. XI. 1938 r.
2) Macura Wilhelm, nauczyciel Publ. Szkoły Powsz. w Puńcowie z dniem 31. I. 1939 r.
3) Thomys Reinhold, nauczyciel Publ. Szkoły Powsz. nr 1 w Dąbrówce Małej z dniem 31. I. 1939 r.

**ZMARLI:**

**a) w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym:**

1) Bielawska Aleksandra, nauczycielka Państw. Gimn. w Mysłowicach w dniu 26. I. 1939 r.
2) Dr Durynck Wilhelm, profesor Państw. Gimn. Męskiego w Tarn. Górach w dniu 5. I. 1939 r.

b) w szkolnictwie powszechnym:

1) Bagier Stanisław, nauczyciel Publ. Szkoły Powsz. w Dębieńsku Wielkiem, w dniu 16. XII. 1938 r.
2) Gola Stanisław, nauczyciel Publ. Szkoły Powsz. nr 23 w Katowicach, w dniu 26. I. 1939 r.
3) Wilczyński Józef, kierownik Publ. Szkoły Powsz. nr 3 w Nowej Wsi, w dniu 30. I. 1939 r.

### SPROSTOWANIE.

1) W zestawieniu ruchu służbowego za miesiąc listopad 1938 r. w dziale „Mianowania" — Inspektorowie szkolni mianowali w szkołach powszechnych mylnie podano mianowanie „Borucha Michała".
2) Wojewoda Śląski unieważnił dekret przeniesienia w szkolnictwie powszechnym: Paska Edwarda, nauczyciela Publ. Szkoły Powsz. w Kończycach Wielkich, przeniesionego z dniem 19. X. 1938 r. do Szkoły Ludowej nr 1 w Mostach.

### Liczbowe zestawienie awansów nauczycielskich w dniu 1. I. 1939 r.

| Kategoria szkół | do X | do IX | do VIII | do VII | VI | Razem |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Szkoły powszechne i przedszkola . . . | 135 | 265 | 138 | 36 | 7 | 581 |
| Szkoły średnie . . . . | — | — | 19 | 21 | 12 | 52 |
| Szkoły zawodowe . . | — | — | — | 1 | 2 | 3 |
| Razem | 135 | 265 | 157 | 58 | 21 | 636 |

### 49.

## KOMUNIKAT

### Zezwolenie na prowadzenie kursu kierowców samochodowych.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego udzielił p. **Alojzemu Pitlokowi w Mikołowie** odwołalnego zezwolenia na otwarcie i prowadzenie kursów pod nazwą: „Prywatne kursy dla kształcenia kierowców samochodowych i motocyklowych Alojzego Pitloka w Mikołowie".

### 50.

## KOMUNIKAT

### o wydawnictwie pt. „Rzeczpospolita, Jej prawa i urzędy".

Nakładem Stowarzyszenia Urzędników Państwowych R. P. wyszło z druku wydawnictwo „Rzeczpospolita, Jej prawa i urzedy", którego treść kwalifikuje je do użytku służbowego również w urzędach administracji szkolnej. (Nr BP-24921/38).

### 51.

## KOMUNIKAT

### o ogłaszaniu w Dziennikach Urzędowych Kuratoriów Okręgów Szkolnych komunikatów z dziedziny Kół Młodzieży P. C. K.

Uwzględniając prośbę Zarządu Głównego Polskiego Czerwonego Krzyża, Ministerstwo zgadza się, aby w dziale nieoficjalnym Dzienników Urzędowych Kuratoriów Okręgów Szkolnych zamieszczane były w formie krótkich i treściwych komunikatów ważniejsze zarządzenia Polskiego Czerwonego Krzyża z dziedziny Kół Młodzieży. (Nr II W-11621/38).

### 52.

### Komunikat o aparatach filmowych dla szkół.

Zmieniając częściowo komunikat w sprawie aparatów filmowych „Siemens-Standard-Projektor I", ogłoszony w okólniku Nr 105 z dnia 9 grudnia 1937 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 14, poz. 430), Ministerstwo W. R. i O. P. zawiadamia, że — zgodnie z zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 30 czerwca 1937 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 8, poz. 232) oraz z dnia 7 października 1937 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 13, poz. 387) — szkoły mogą nabywać powyższe aparaty u następujących firm: 1) Polska Agencja Telegraficzna (Warszawa, ul. Królewska 10), firma „FOS" (Warszawa, ul. Bracka 18), firma „Jan Bujak" (Lwów, ul. Kopernika 4), firma „J. Wyksen" (Katowice, ul. św. Jana 3) i firma „Fotogreger" (Poznań, ul. 18 Grudnia). (Nr Szt-4279/38).

### 53.

### Komunikat o filmie pt. „Królewna Śnieżka".

Ministerstwo W. R. i O. P. poleca uwadze Kuratoriów film rysunkowo-kolorowy pt. „Królewna Śnieżka" jako zasługujący na obejrzenie przez młodzież szkolną od lat 10. (Nr Szt-4046/38).

### 54.

## KOMUNIKAT

### o wycieczkach szkolnych do Gdyni.

Liga Popierania Turystyki, realizując swe naczelne zadanie, zmierzające do stworzenia racjonalnych warunków ruchu turystycznego, prowadzi w Gdyni Biuro Turystyczne, „Masowy Hotel Turystyczny o 1000 łóżkach", Hotel Dzienny na 300 osób.

Wzorem lat ubiegłych Biuro Turystyczne w Gdyni udziela **bezpłatnie** informacji o warunkach pobytu wycieczek i zajmuje się całkowitą opieką i realizowaniem programów pobytu wycieczek szkolnych w Gdyni i na wybrzeżu. Biuro przydziela kwatery w Masowym Hotelu Turystycznym i pensjonatach w warunkach higienicznych i dogodnych, ułatwia przejazdy statkami, motorówkami, autobusami itp., przydziela wyszkolo-

nych przewodników oraz załatwia wszelkie sprawy, dotyczące obsługi wycieczek szkolnych.

Organizatorzy wycieczek szkolnych do Gdyni proszeni są o zgłoszenie się bezpośrednio do Biura Turystycznego Ligi Popier. Turystyki w Gdyni, ul. Pierackiego 2, które niezwłocznie poda wyczerpujące informacje i obsłuży wycieczkę po minimalnych kosztach.

---

55.

## KOMUNIKAT
### Centralnych Pracowni Dydaktycznych.

Centralne Pracownie Dydaktyczne Ministerstwa W. R. i O. P. (Warszawa, Senatorska 29) zawierają obfity zbiór książek i pomocy naukowych z zakresu poszczególnych przedmiotów nauczania w szkole średniej ogólnokształcącej, udzielają na miejscu lub listownie informacji i porad fachowych z różnych dziedzin nauczania. Pracownie otwarte są dla osób zainteresowanych w poniedziałki i piątki od godz. 17 do 20. Kierownicy pracowni przyjmują w poniedziałki od godz. 17 do 19.. Kancelaria czynna codziennie od godz. 8 do 15, w soboty do 13,30. Telefony 216.83 i 267.88.

---

56.

## O WYDAWNICTWACH.

**Franciszek Mittek: Zasady organizacji pracy w szkołach powszechnych** — dostosowane do statutu publicznych szkół powszechnych i nowych programów nauki. 1939. Wyd. „Nasza Księgarnia" S. A. Związku Nauczycielstwa Polskiego. Warszawa, Świętokrzyska 18. Cena zł 6.80. Warszawa 1939.

Całość składa się z dziewięciu rozdziałów, a mianowicie:

**I. Wpływ warunków zewnętrznych na wyniki nauczania:**

Budynek szkolny. Izba lekcyjna. Sala rekreacyjna i aula. Szatnia szkolna. Pomieszczenia dodatkowe. Sprzęty i pomoce szkolne. Przechowywanie i używanie pomocy szkolnych. Wytwarzanie pomocy naukowych. Biblioteka szkolna. Świetlica szkolna. Radiofonizacja szkoły. Film na usługach szkoły.

**II. Organizacja ośrodków zajęć praktycznych.**

Walka o upraktycznienie szkoły. Przystosowanie Izby lekcyjnej do różnych zajęć z młodzieżą. Ogród szkolny. Pracownie przyrodnicze. Pracownia geograficzna. Pracownie robót ręcznych. Pracownie gospodarstwa domowego dla dziewcząt. Ośrodki zajęć praktycznych w tygodniowym podziale zajęć.

**III. Technika nauczania.**

Na przełomie dydaktycznym. Szlakami nowych programów. Jaką metodę zalecają programy nauki. Zagadnienie samodzielnej pracy ucznia. Przykłady samodzielnej pracy ucznia. Dobre i złe strony erotematyki. Forma wykładowa (podawanie wiadomości). Różnorodność postępowania dydaktycznego. Projektowanie i koordynowanie pracy. Ekonomia i higiena pracy. Doskonalenie techniki pracy w gronie Rady Pedagogicznej.

**IV. Ocena wyników pracy ucznia.**

Uzdolnienie młodzieży szkolnej. Klasyfikacja postępów. Skutki drugoroczności. Najważniejsze przyczyny niepowodzeń szkolnych. Co daje uczniowi „powtarzanie tej samej klasy". Ukończenie szkoły.

**V. Organizacja klasy jako grupy społecznej.**

Zagadnienie selekcji. Atmosfera życia zbiorowego. Współzawodnictwo i współdziałanie w gromadzie szkolnej. Współzawodnictwo jako podnieta w pedagogii. Obywatelska postawa grupy.

**VI. Organizacje uczniowskie w realizacji programu szkoły.**

Ogólna charakterystyka pracy: Wskazania oficjalne. Zebrania uczniowskie. Różnorodność pracy. Składki uczniowskie. Stowarzyszenia wyższej użyteczności na terenie szkoły i ich charakterystyka. Koła L. O. P. P. i L. M. K. Harcerstwo. Koła Tow. Popierania Budowy Szkół Powsz. Koła P. C. K. Koła P. B. K. Koła Krajoznawcze Organizacja o charakterze ekonomicznym: Spółdzielnie uczniowskie. Szkolne Kasy Oszczędności. Zagadnienie samorządów uczniowskich. Idea obronności w organizacjach uczn.

**VII. Współpraca z rodzicami.**

Szkoła a dom. Uroczystość przyjęcia dzieci do szkoły. Rady rodzicielskie. Oddziaływanie szkoły na środowisko.

**VIII. Bibliografia, opracowana działami do poszczególnych zagadnień.**

**IX. Dodatek.**

Wykazy ważniejszych pomocy szkolnych do poszczególnych przedmiotów: język polski, historia, geografia, przyroda, rachunki, zajęcia praktyczne, gospodarstwo domowe.

---

**J. Piaget: Sąd i rozumowanie u dziecka.** Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. Str. 284. Zł 7,60

Nowa książka dra Jana Piageta wydana przez Książnicę-Atlas w przekładzie p. Jadwigi Suchodolskiej, stanowi dalszy ciąg jego poprzedniej pracy pod tytułem „Mowa i myślenie u dziecka". Piaget stawia sobie pytanie: czy myślenie dziecka, różniące się od myślenia człowieka dorosłego zarówno swą treścią, jak i środkami językowego wyrazu nie różni się od niego również strukturą logiczną. Książka zawiera wiele interesujących przykładów rozumowania dziecięcego zdobytego przy pomocy obserwacji wypytań i ankiety. Obejmuje ona dzieci w wieku od 7 — 12 lat. Autor w następujący sposób rozwiązuje postawione zagadnienie: dziecko posiada właściwą sobie strukturę myślenia, niezależną od czynników wychowawczych i tych wszystkich wpływów, jakie wywiera na nie człowiek dorosły. Zasadniczą cechą dziecięcego myślenia jest egocentryzm; dziecko nie stara się o to, aby inni je zrozumieli; nie stara się niczego dowodzić. Swoje własne spostrzeżenia uważa za absolutne i nie potrafi zająć obiektywnie punktu widzenia. Zamiast dostosowy-

wać się do świata zewnętrznego upodabnia wszystko do swojego „ja“. Dzięki temu nie chwyta stosunków, zachodzących między rzeczami; niezdolny jest do syntezy. Miejsce syntezy zajmuje u dziecka synkretyzm, który polega na tym, że dziecko łączy w jedną całość wszystkie zauważone cechy danego przedmiotu, łudząc się, że one łączą się między sobą za pomocą związków przyczynowych. Synkretyzm uniemożliwia analizę i rozumowanie dedukcyjne. Od 7—8 roku życia rozumowanie dziecka nie jest ani dedukcyjne, ani indukcyjne, ale transdukcyjne, tzn. postępuje od szczegółu do szczegółu i nie wykazuje nigdy logicznej konieczności. A więc poniżej lat 7—8 nie ma logicznego rozumowania. Dopiero około 7 — 8 roku życia rozpoczyna się wpływ czynników społecznych na strukturę i funkcjonowanie myślenia. Rozkwit życia społecznego dzieci przynosi za sobą rok 11—12. Wtedy dopiero dzieci starają się porozumieć między sobą, przyzwyczajają się do zajmowania cudzego punktu widzenia, i co za tym idzie do posługiwania się rozumowaniem formalnym. Dopiero zaś powyżej 11—12 roku życia można mówić o doświadczeniu logicznym i o zbliżeniu myślenia dziecięcego do myślenia dorosłych.

---

**Mapa Województwa Śląskiego 1 : 400000.** Wydawn. Książnica-Atlas. Nowa ta barwna mapa polityczna jest pierwszym obrazem uwzględniającym powiększenie województwa śląskiego przez obszary przyłączone na Zaolziu oraz w Czadeckiem. Nadto mapa ta uwzględnia ostatnie powiekszenie obszaru miasta Chorzowa oraz zmiany administracyjne w okręgu węglowym. Daje ona dużą ilość miejscowości oraz wykres kolei i dróg. Jest to wygodna i przejrzysta podręczna mapka województwa.

**Mapa Województwa Poznańskiego i Pomorskiego 1 : 600000.** Wyd. Książnica-Atlas. Wielobarwna mapa obejmuje dwa zachodnie województwa w nowych granicach. Daje ona około 8.000 miejscowości sklasyfikowanych według ilości mieszkańców i charakteru administracyjnego oraz sieć dróg bitych. Prócz granic województw wprowadzono i granice powiatów, zaznaczono nadto siedziby urzędów gminnych.

---

**„Przyroda i Technika“** — czasopismo poświęcone popularyzacji nauk przyrodniczych i technicznych. Wyd. Książnica-Atlas, Lwów — Warszawa. Prenumerata roczna 10 zł z dodatkiem: „Metodyka Biologii“ — 13.50 zł.

**Nr 1** — styczeń 1939 r. treść: Zabłocki J.: Gospodarka połoninowa w Gorganach Wschodnich i prace nad jej podźwignięciem. — Żejmo - Żejmis St.: Zróżnicowanie rodzaju ludzkiego w świetle badań ostatniej doby. — W. W.: Hipermikroskop i jego zastosowania. — Geritz B.: Motor na gaz wielkopiecowy systemu Cockerill. — Knollówna L.: Trzydziestolecie filmu rysunkowego. — Sprawy bieżące. Postępy i zdobycze wiedzy. Poradnik przyrodnika-fotografa. Rzeczy ciekawe.

---

**„Świat i Życie“** — zarys encyklopedyczny współczesnej wiedzy i kultury. Wyd. Książnica-Atlas, Lwów — Warszawa.

Ukazał się zeszyt 15 tomu V — zawierający informacje encyklopedyczne na litery S—W. Administr. wydawnictwa: Lwów, ul. Czarnieckiego 12.

---

## CZASOPISMA NADESŁANE.

**Chowanna. Nr 2** luty 1939. Treść: H. Rodwid: Jan Władysław Dawid w Krakowie. W 25-tą rocznicę zgonu Autora „O duszy nauczycielstwa“. — Jan Władysław Dawid: Polski Instytut Pedagogiczny. — M. Odrzywolski: Personalizm krytyczny a teoria wychowania (c. d.). Recenzje i sprawozdania. Kronika Instytutu Pedagogicznego.

**Praca Oświatowa. Nr 1** styczeń 1939. Treść: J. E. Baranowska: O prawo do oświaty i kultury. — J. Szczepański: Uniwersytet ludowy w dzisiejszej Danii. — Głosy z terenów pracy. Kronika.

**Świetlica. Nr 2 3.** X—XI. 1938. miesięcznik dla młodzieży świetlicowej.

**Słonko** tygodnik z obrazkami dla dzieci.

**Młody Polak** — dwutygodnik dla dzieci i młodzieży. Nr 9. 10 — styczeń 1939 r.

**Głos Nauczycielski** — centralny organ Z. N. P. Nr 22 — 19. II. 1939 r.

**Bibliofil Krakowski** — Biuletyn antykwarski Nr 1. Red. Kraków, ul. Szpitalna 19. Księgarnia St. Pelc.



**Redakcja:** Katowice — Urząd Wojewódzki Śląski, ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
**Administracja:** II p. pokój 538. — Tel. **178.** — Konto P. K. O. **Nr. 304.121.**

Drukarnia Urzędu Wojewódzkiego Śl. w Katowicach, ul. Francuska 47.